

## บทที่ 2

### มโนทัศน์แอบเสิร์ด<sup>3</sup>

#### 2.1 แอบเสิร์ด

ในบทความชื่อ The Absurd (Nagel, 1971) เนเกลพยายามแสดงเหตุผลว่าชีวิตมนุษย์แอบเสิร์ด. โดยเนเกลเริ่มพิจารณาจากการอ้างเหตุผลทั่วไปดังนี้.

เหตุผลแรกคือในอีกหนึ่งล้านปีข้างหน้า สิ่งที่เราทำในเวลานี้จะไม่ใช้สิ่งสำคัญ แต่เนเกลเห็นว่าเหตุผลนี้ไม่เพียงพอที่จะบอกได้ว่าชีวิตเป็นสิ่งแอบเสิร์ด. เพราะถ้าหากประโยคนี้เป็นจริงก็แสดงว่า สิ่งที่เกิดขึ้นในอีกล้านปีข้างหน้าก็จะไม่มีความสำคัญต่อเวลานี้ไปด้วย. แต่เหตุผลนี้ก็เป็เหตุผลที่ทวนคำถาม (begging the question). เนื่องจากไม่มีใครรู้ว่าในอีกล้านปีข้างหน้าจะเป็นอย่างไร. และเหตุผลนี้ก็เป็นการยอมรับเอาไว้ก่อนว่า. ขณะเวลาของสิ่งที่เกิดขึ้นมีความสำคัญเพียงเวลาใดเวลาหนึ่ง ไม่ได้มีความสำคัญไปตลอด.

เหตุผลประการต่อมาคือการให้เหตุผลว่า ชีวิตเป็นสิ่งแอบเสิร์ดจากข้อเท็จจริงของชีวิตมนุษย์ในเวลาและสถานที่. ชีวิตเป็นเพียงจุดเล็กๆบนอวกาศที่กว้างใหญ่และช่วงชีวิตเป็นเพียงช่วงเวลาสั้นๆบนระยะเวลาที่ยาวนานของจักรวาล. เนเกลเห็นว่าข้อเท็จจริงเหล่านี้ไม่ได้ทำให้ชีวิตเป็นสิ่งแอบเสิร์ด. เพราะการกล่าวว่าชีวิตเป็นสิ่งแอบเสิร์ดนั้นเกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องความหมายของชีวิต. แม้ว่าข้อเท็จจริงนี้จะเปลี่ยนไป ก็ไม่ได้ทำให้มนุษย์เลิกแสวงหาความหมายของชีวิต.

เหตุผลสุดท้ายที่เนเกลเห็นว่าไม่เพียงพอในการกล่าวว่าชีวิตเป็นสิ่งแอบเสิร์ดก็คือเหตุผลที่ว่ามนุษย์ทุกคนต้องตาย. แต่เป้าหมายต่างๆในชีวิตมนุษย์กลับดำเนินไปอย่างไม่ถึงขั้นสุด. เช่น การเรียนหนังสือให้จบ หางานดีๆที่เลี้ยงชีวิตตัวเองได้ มีครอบครัว ฯลฯ. ชีวิตมนุษย์ยังคงต้องทำอะไรบางอย่างเสมอตราบที่ยังมีชีวิตอยู่. จึงดูเหมือนว่าเป้าหมายในชีวิตมนุษย์ดำเนินไปอย่างไม่ถึงขั้นสุด. แต่มนุษย์ทุกคนกลับมีความสิ้นสุดของชีวิตคือความตาย. อย่างไรก็ตาม สำหรับเนเกลแล้วเหตุผลนี้ไม่ได้ทำให้ชีวิตเป็นสิ่งแอบเสิร์ด. เพราะเป้าหมายและเหตุผลในการดำเนินชีวิตไม่ได้เป็นไปอย่างไม่ถึงขั้นสุด. เป้าหมายของการกระทำเช่น การทานยาเพื่อรักษาอาการปวดศีรษะ. การป้องกันเด็กที่กำลังจะแหยมมือเข้าไปในเตา. การอดภาพเขียนที่ตนชอบ. การกระทำเหล่านี้เป็นตัวอย่างให้เห็นว่าเป้าหมายของการกระทำต่างๆในชีวิตสิ้นสุดลงโดยไม่นำไปสู่เป้าหมายอื่นได้. ความตายไม่ได้หยุดยั้งการดำเนินไปของเป้าหมายที่เลือกในชีวิต. เช่น ผู้ที่ตั้งเป้าหมายชีวิตไว้ว่าจะมีชีวิตเพื่อทำประโยชน์ให้แก่สังคมจนกว่าจะทำอะไรไม่ได้หรือจนกว่าจะตาย. ชีวิตในแบบดังกล่าว

<sup>3</sup>โดยทั่วไปแล้วแปลว่า ไร้สาระหรือไม่มีเหตุผลแต่ในที่นี้ absurd เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ทางปรัชญาเรื่องความหมายชีวิตซึ่งการแปลว่า ไร้สาระไม่เพียงพอในการเข้าใจมโนทัศน์ดังกล่าวได้จึงไม่แปลเป็นภาษาไทย และจะอธิบายถึงความหมายของคำนี้ในตอนท้าย

ไม่ได้มีเป้าหมายอื่น นอกไปจากการดำรงชีวิตเพื่อสังคม. และความตายไม่ได้ทำให้เป้าหมายของชีวิตหยุดลงกลางคันและกลายเป็นเป้าหมายที่ไม่สมบูรณ์. ดังนั้นชีวิตที่ต้องตายวันใดวันหนึ่งก็ไม่ใช่ว่าสิ่งแอบเสิร์ด.

อีกประเด็นหนึ่งเกี่ยวกับเป้าหมายของการกระทำก็คือ เป้าหมายหนึ่งๆจะเป็นเหตุเป็นผลได้ก็ต่อเมื่อมีเหตุผลอื่นมาอธิบายตัวมันเอง. เช่น การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่ดีเพราะทำให้คนอื่นพ้นจากความทุกข์. เหตุผลที่จะอธิบายว่าการทำให้คนอื่นพ้นจากความทุกข์เป็นสิ่งที่ดีก็ต้องเป็นสิ่งที่มิใช่เหตุผลอื่นมาอธิบาย. เพราะไม่เช่นนั้นจะกลายเป็นเหตุผลที่วนไปวนมา. แต่เมื่ออธิบายเหตุผลด้วยสิ่งอื่นนอกจากตัวมันโดยหลีกเลี่ยงการให้เหตุผลแบบวนไปวนมา ก็อาจทำให้เหตุผลนั้นถูกถามอย่างไม่มีที่สิ้นสุด. แต่เนเกลเห็นว่าเมื่อเหตุผลของการกระทำในชีวิตสามารถหาจุดสิ้นสุดได้ (ตามเหตุผลข้างต้น) ก็ไม่จำเป็นว่าการหาเหตุผลจะต้องถอยออกไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด. และถ้าหากว่าเหตุผลต่างๆไม่สามารถหาจุดสิ้นสุดได้ก็เท่ากับว่าไม่สามารถหาเหตุผลให้กับอะไรได้เลย.

เนเกลจึงพยายามเสนอการอ้างเหตุผลให้เห็นว่าชีวิตเป็นสิ่งแอบเสิร์ดด้วยการเริ่มพิจารณาจากการใช้คำว่าแอบเสิร์ดในชีวิตประจำวัน. เนเกลเห็นว่า แอบเสิร์ดคือ "ในชีวิตประจำวันสถานการณ์เป็นสิ่งแอบเสิร์ดเมื่อมันรวมความไม่ลงรอยที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ระหว่างความตั้งใจและความเป็นจริง"<sup>4</sup> (Nagel, 1971: 718). เช่น นักโทษประหารที่ฆ่าตัวตายในห้องขังเพราะกลัวการประหารชีวิตในวันรุ่งขึ้น. เหตุการณ์นี้เป็นเรื่องแอบเสิร์ดเนื่องจากนักโทษตั้งใจที่จะหนีการประหารชีวิต. แต่ในความเป็นจริงของสถานการณ์นี้สิ่งที่เขากระทำเพื่อหนีโทษกลับเป็นสิ่งเดียวกันกับสิ่งที่เขาจะได้รับซึ่งก็คือความตาย.

## 2.2 สภาวะแอบเสิร์ดในเชิงปรัชญา

เนเกลเสนอเหตุผลว่า ถ้าหากชีวิตโดยตัวของมันเองเป็นสิ่งแอบเสิร์ด ก็จะต้องมาจากการเห็นความไม่ลงรอยในชีวิตซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้. และความไม่ลงรอยที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่มนุษย์ทุกคนจะต้องประสบก็คือความไม่ลงรอยกันระหว่างความจริงจังที่เกิดขึ้นในชีวิตกับความน่าสงสัยต่อความจริงจังอันนั้นเมื่อถอยออกมามองชีวิตตนเอง. และชีวิตจะเป็นสิ่งแอบเสิร์ดเมื่อเรามองเห็นความน่าสงสัยของสิ่งที่เราจริงจังในชีวิต. แต่กระนั้นเราก็ไม่มีทางอื่นนอกจากการที่เราต้องจริงจังต่อบางสิ่งบางอย่างในชีวิต.

ความจริงจังที่เกิดขึ้นในชีวิตก็คือการที่ชีวิตมนุษย์เต็มไปด้วยการตัดสินใจ. การเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็คือการที่เราจริงจังต่อสิ่งที่ได้เลือกมากกว่าทางเลือกอื่น. เช่นเมื่อเงินเดือนออกก็ต้อง

<sup>4</sup> In ordinary life a situation is absurd when it includes a conspicuous discrepancy between pretension or aspiration and reality.

พิจารณาว่าจะใช้เงินจำนวนนั้นไปกับอะไรบ้าง. ซึ่งมีหลายทางเลือกที่เป็นไปได้ เช่น ใช้หนี้ ทำบุญ หรือบริจาคให้กองทุนช่วยเหลือสิ่งแวดล้อม ฯลฯ. การดำเนินชีวิตที่ต้องตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือวางแผนให้กับอนาคตจึงถือเป็นการจริงจังต่อสิ่งหนึ่งมากกว่าทางเลือกอื่นๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้.

เมื่อชีวิตหลีกเลี่ยงที่จะจริงจังต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้. แต่ความจริงจรงนั้นยังเป็นสิ่งที่สงสัยได้อีกด้วย. เมื่อเราถอยออกมาพิจารณาชีวิตตนเองแล้วตั้งคำถามว่า ทำไมเราจึงเลือกจริงจังต่อสิ่งที่เลือกให้กับชีวิตสิ่งนี้มากกว่าสิ่งอื่นๆ? การสงสัยต่อความจริงจรงในชีวิตนี้ไม่ใช่เพียงแต่ถามว่า ทำไมเราจึงจริงจังต่อทางเลือกหนึ่งๆ เท่านั้น. แต่การสงสัยเมื่อเราถอยออกมามองชีวิตตนเอง ก็ทำให้เราเห็นว่า เหตุผลที่ให้กับชีวิตนั้นวางอยู่บนความเชื่อที่ไม่เคยตั้งคำถาม. ซึ่งความเชื่อที่ไม่ตั้งคำถามนั้นเป็นความเชื่อที่ไม่สามารถให้เหตุผลสนับสนุนอื่นได้โดยที่ไม่เป็นการให้เหตุผลแบบเป็นวงกลม (circular). ตัวอย่างเช่น มหาเศรษฐีที่อุทิศตนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนจน. ถ้าหากว่าวันหนึ่งเศรษฐีผู้นั้นถอยออกมามองการอุทิศตนเพื่อคนจน. เขาก็จะพบว่า เหตุผลในการอุทิศตนนี้วางอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อ เช่น ความต้องการช่วยเพื่อนมนุษย์ที่ไม่ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันด้วยความบริสุทธิ์ใจ การสะสมความดีเพื่อได้ไปสวรรค์ หรือเพื่อทำบุญ หรือการเชื่อว่าชีวิตเป็นสิ่งที่มีความหมายทุกคนควรได้รับความเป็นอยู่ที่ดี. หากเราพิจารณาความเชื่อเหล่านี้ เราจะเห็นว่าความเชื่อเหล่านี้เป็นความเชื่อในศีลธรรม ความยุติธรรม หรือหลักทางศาสนา ซึ่งไม่มีเหตุผลอื่นมาเป็นเหตุผลสนับสนุน. นอกเสียจากจะเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ชีวิตสมควรได้รับ. ซึ่งก็ไม่ใช่เหตุผลที่ดีเนื่องจากเป็นเหตุผลที่เป็นไปตามอำเภอใจ (arbitrary). ความเชื่อเหล่านั้นไม่ได้ช่วยให้หายสงสัยว่า ทำไมเราจึงเลือกเชื่ออย่างใดอย่างหนึ่งแทนที่จะเชื่ออย่างอื่น. ความสงสัยที่เนกเลสนอจึงไม่ใช่ความสงสัยที่หาจุดจบของเหตุผล. แต่ความสงสัยที่เกิดจากการถอยออกมามองชีวิตตนเองเป็นความสงสัยต่อความสมเหตุสมผลของความจริงจรงที่มีในชีวิต.

### 2.3 การถอยออกมามองชีวิตตนเอง

เมื่อสถานการณ์มีสภาพแอบเสิร์ด. ความเป็นไปได้ประการหนึ่งที่จะทำให้เราสามารถหลีกเลี่ยง หรือเข้าใจสถานการณ์นั้นได้ว่าไม่เป็นเรื่องแอบเสิร์ด. คือการอธิบายความจริงจรงและความเป็นจริงให้ลงรอยกัน. ดังตัวอย่างของนักโทษที่ฆ่าตัวตายในคืนก่อนวันประหารชีวิต. สถานการณ์นี้เป็นสิ่งแอบเสิร์ดหากเรามองว่านักโทษผู้นี้กำลังหนีสิ่งที่ต้องมาอย่างแน่นอน (ซึ่งก็คือความตาย). แต่สถานการณ์นี้จะไม่ใช่เรื่องแอบเสิร์ด. หากเราอธิบายสถานการณ์นี้ใหม่ว่า นักโทษคนนี้คิดว่าการตายด้วยการกระทำของตนเอง เป็นสิ่งที่มีศักดิ์ศรีมากกว่าการที่ตนเองต้องตายเพราะถูกลงโทษ. การอธิบายใหม่นี้แสดงว่า หากความจริงจรงเปลี่ยนไป ก็ไม่เกิดความไม่ลง

รอยกันระหว่างความจริงจึ่งกับความตั้งใจ. ดังนั้นสถานการณ์ที่อธิบายให้ความจริงจึ่งไม่ขัดกับความ เป็นจริงได้จึงไม่ใช่สิ่งแอบเสิร์ด.

สภาวะแอบเสิร์ดที่เกิดขึ้นกับชีวิตเป็นความไม่ลงรอยกันของความจริงจึ่งกับความตั้งใจที่เกิดขึ้น เมื่อเราถอยออกมามองชีวิตตนเองแล้วเห็นว่า สิ่งที่จริงจึ่งในชีวิตไม่มีเหตุผลแต่ก็ยังคง ดำเนินชีวิตต่อไป โดยที่เรายังจริงจึ่งกับอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง. จะเห็นได้ว่าความไม่ลงรอยกัน ระหว่างความจริงจึ่งกับความน่าสงสัยเกิดขึ้นจากการถอยออกมาของตนเอง. ดูเหมือนว่าถ้าหาก ไม่ถอยออกมาของตนเองก็จะไม่มีความไม่ลงรอยเกิดขึ้น. การหลีกเลี่ยงความไม่ลงรอยที่เกิดจาก การถอยออกมาของตนเองประการหนึ่ง ก็คือการเลือกจริงจึ่งต่อเป้าหมายที่สงสัยต่อไปไม่ได้. เช่น การดำเนินชีวิตเพื่อการหลุดพ้นจากความทุกข์ในชีวิต. แต่การถอยออกมาคือการพิจารณาสิ่ง ที่จริงจึ่งในชีวิต. ถ้าหากพิจารณาการมีชีวิตเพื่อหลีกเลี่ยงทุกข์ก็จะเห็นว่าความจริงนั้น วางอยู่บน ความคิดที่ว่า ความทุกข์เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงและเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงให้พ้นได้. ซึ่งความเชื่อ เกี่ยวกับความทุกข์ก็ไม่จำเป็นต้องมีเพียงอย่างเดียว. บางคนอาจจะเชื่อว่าความทุกข์และความสุข เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้เด็ดขาด. ความทุกข์ทำให้เกิดการแสวงหาความสุขและความสุขก็ทำ ให้เกิดความทุกข์ในการพยายามรักษาความสุขนั้นเอาไว้. หรือบางคนอาจจะเชื่อว่าความทุกข์เป็น สิ่งที่ไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้จึงไม่ต้องพยายามที่จะพ้นไปจากความทุกข์. การถอยออกมาของความ จริงจึ่งคือการถอยออกมาพิจารณาเหตุผลทั้งหมดในความจริงจึ่งของชีวิต. เมื่อพิจารณาเหตุผล ของเป้าหมายที่จริงจึ่งในชีวิตจะเห็นว่า มีความเชื่อบางอย่างที่ต้องยอมรับเอาไว้ก่อนจึงจะทำให้ ความจริงจึ่งทั้งหมดสมเหตุผลได้. ดังนั้นไม่ว่าความจริงจึ่งนั้นจะมีเหตุผลอย่างไรเมื่อถอย ออกมาเองแล้วจะเห็นว่ามีความเชื่อบางประการในความจริงจึ่งอันนั้น ซึ่งความเชื่อนี้เป็นเหตุผลที่ เป็นไปตามอำเภอใจเอง (arbitrary). การถอยออกมาของชีวิตตนเองแล้วตั้งคำถามนี้ไม่ได้ตั้ง คำถามเพียงแค่วิถีมนุษย์เท่านั้น. แต่การถอยออกมาพิจารณาชีวิตตนเองสามารถถอยออกมา มอง ประวัติศาสตร์ ความเป็นไปของมนุษย์ วิทยาศาสตร์ หรือความเชื่อเกี่ยวกับความยิ่งใหญ่ของ พระเจ้า<sup>5</sup>. ซึ่งจะเห็นสิ่งที่นับเป็นความหมายหรือสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตไม่ว่าจะสำคัญมากเพียงใดก็อยู่ บนความเชื่อบางอย่างที่ยอมรับเอาไว้โดยไม่สงสัย.

การถอยออกเพื่อพิจารณาความจริงจึ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตไม่ใช่การถอยไปอยู่บนความเชื่ออื่น หรือบรรทัดฐานอื่นเพื่อมาตัดสินความจริงจึ่งอันนั้น. ถ้าหากการถอยออกคือการตัดสินความ จริงจึ่งจากมาตรฐานหรือความเชื่ออื่นก็เท่ากับจะต้องยอมรับว่ามีเกณฑ์ที่จะตัดสินได้ว่าความ จริงจึ่งนั้นน่าสงสัยหรือไม่. ซึ่งการยอมรับเกณฑ์ตัดสินว่า ความจริงจึ่งลงรอยกับความเป็นจริง

<sup>5</sup>

If we can step back from the purpose of individual life and doubt their point, we can step back also from the progress of human history, or of science, or the success of society, or the kingdom, power, and the glory of God, and put all these things in question in the same way. *The Absurd* p.721



ดังกล่าวอาจเกิดข้อโต้แย้งได้ว่าไม่มีมาตรฐานของมุมมองที่จะมาตัดสินความจริงจ้อยู่จริง. และการถอยออกมาพิจารณาความจริงจ้อยังไม่ใช่การถอยออกไปตั้งข้อสงสัยต่อความจริงจ้อยู่จากความจริงอื่น. การถอยออกมาพิจารณาความจริงจ้อยังเป็นเพียงการสังเกตดูความจริงจ้อยู่ที่เกิดขึ้นในชีวิต. แล้วเห็นว่าถ้าหากพิจารณาเหตุผลของมันแล้วไม่มีเหตุผลอื่นมากไปกว่าการอ้างถึงตัวมันเองวนไปวนมา. และการที่เราความจริงจ้อยู่หรือเลือกเชื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นได้เพราะเราเชื่อมโยงความเชื่อเหล่านั้นเองทั้งสิ้น<sup>6</sup> (Nagel, 1971: 722).

การถอยออกมาพิจารณาความจริงจ้อยู่ทำให้แอบเสิร์ตในเชิงปรัชญาแตกต่างแอบเสิร์ตที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน. เพราะว่าในชีวิตประจำวันการตัดสินได้ว่าสถานการณ์หนึ่งหนึ่งแอบเสิร์ตหรือไม่. ขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่จะเป็นข้อตัดสินสถานการณ์นั้นว่าความตั้งใจลงรอยกับความเป็นจริงหรือไม่. ดังตัวอย่างของกรณีนักโทษที่มาตัวตายก่อนถึงวันประหารชีวิตการตัดสินว่าสถานการณ์ดังกล่าวแอบเสิร์ตหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าจะตัดสินจากความเข้าใจแบบใด. ถ้าหากตัดสินจากมุมมองของผลที่เกิดขึ้นของสถานการณ์ สถานการณ์นี้จะแอบเสิร์ตเพราะการฆ่าตัวตายซึ่งเป็นผลของความตั้งใจไม่ได้แตกต่างจากผลที่จะได้รับจากสิ่งที่เกิดขึ้นในความเป็นจริงซึ่งก็คือโทษประหาร. แต่ถ้าพิจารณาจากมุมมองของความเชื่อของนักโทษผู้นั้นที่เชื่อว่าการตายด้วยน้ำมือของตนเองเป็นสิ่งที่มีความศักดิ์ศรี. แม้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจและสิ่งที่จะเกิดขึ้นในความเป็นจริงจะเป็นสิ่งเดียวกันแต่ความเชื่อทำให้ความหมายของความตายแตกต่างกัน. จึงไม่มีความไม่ลงรอยกันเกิดขึ้นเมื่อพิจารณาจากความเชื่อ. แต่การถอยออกมาพิจารณาความจริงจ้อยู่ที่มีต่อชีวิตไม่ใช่การถอยไปเพื่อหาข้อตัดสินความจริงจ้อยู่แต่เป็นการถอยออกไปแล้วเห็นว่าในความเป็นจริงแล้วความจริงจ้อยู่อันนั้นเกิดขึ้นจากการยอมรับบางอย่างโดยไม่ตั้งข้อสงสัย และไม่มีข้อตัดสินที่จะบอกได้ว่าความจริงจ้อยู่ที่เกิดขึ้นน่าเชื่อถือกว่าความจริงจ้อยู่ในทางเลือกอื่น เพราะความจริงจ้อยู่ขึ้นอยู่กับว่าจะยึดถืออะไรเป็นความเชื่อ(โดยยอมรับความเชื่ออันนั้นอย่างไม่ตั้งข้อสงสัย) (Nagel, 1971: 722). ความไม่ลงรอยของความแอบเสิร์ตที่เกิดขึ้นจึงเป็นความไม่ลงรอยกันระหว่างความจริงจ้อยู่กับบางสิ่งบางอย่างและการไม่มีมาตรฐานใดๆมาตัดสินได้ว่าความจริงจ้อยู่อันนั้นสมควรจะยึดถือหรือไม่ (เพราะทุกความจริงจ้อยู่มาจากการเชื่อบางอย่างโดยไม่สงสัย).

เนเกลเห็นว่าการถอยออกและวิมตินิยมทางญาณวิทยามีส่วนคล้ายคลึงกันเนื่องจากเป็นการพิจารณาและตั้งข้อสงสัยต่อระบบความเชื่อโดยที่ไม่ได้ตั้งข้อสงสัยด้วยการเปรียบเทียบแล้วเห็นความขัดแย้ง(contrast)กับความเป็นจริงที่แน่นอน. แต่การสงสัยของการถอยออกและวิมติ

<sup>6</sup> We merely observe them in operation, and recognize that if they are called into question we can justify them only by reference to themselves, uselessly. We adhere to them because of the way we are put together; that seems to us important or serious or valuable would not seem so if we are differently constituted.

นิยมเป็นการตั้งคำถามที่เกิดจากคุณลักษณะ(capacity)ของมนุษย์ที่สามารถใช้ความคิดพิจารณาความเชื่อและระบบของหลักฐานที่สนับสนุนการอ้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นความรู้.

ในกรณีของวิมตินิยมทางญาณวิทยาเป็นการตั้งคำถามกับระบบความเชื่อที่สนับสนุนความรู้แล้วเห็นว่า ระบบความเชื่ออันนั้นไม่สามารถหักล้างความเชื่อแบบอื่นได้. ซึ่งความเชื่อแบบอื่นอันนั้นถ้าหากเป็นจริงแล้วมันจะทำให้ความเชื่อที่ยึดถืออยู่เป็นเท็จ. ดังกรณีตัวอย่างของการเชื่อว่าสิ่งที่เรารับรู้คือโลกภายนอกและขณะนี้กำลังมีกระตาสีขาวอยู่ตรงหน้า. แต่การเชื่อว่ามีโลกภายนอกอยู่ไม่เพียงพอในการจะหักล้างว่า ขณะนี้ไม่ได้ฝันอยู่และเห็นกระตาสีขาวอยู่ตรงหน้า. (ถ้าหากกำลังฝันอยู่สิ่งที่เห็นจะไม่ใช่กระตาสีขาวในโลกจริงๆแต่จะเป็นกระตาสีขาวในความฝัน) และถ้าหากพิจารณาต่อไปจะเห็นว่า ไม่มีเหตุผลที่สามารถบอกได้อย่างเพียงพอว่าขณะนี้ไม่ได้ฝันว่ากำลังอ่านกระตาสีขาวอยู่นอกเสียจากว่าจะต้องเชื่อว่าขณะที่อ่านกระตาสีขาวนี้ไม่ได้ฝัน. ซึ่งความเชื่อที่ว่าขณะที่กำลังอ่านข้อความบนกระตาสีขาวไม่ใช่ความฝันก็เป็นสิ่งที่ต้องเชื่อไว้ก่อนอย่างไม่สงสัย. ในการสงสัยต่อระบบความเชื่อในวิมตินิยมไม่ได้เป็นเพียงแค่การสงสัยความเชื่อแต่เป็นการสงสัยต่อหลักฐานสนับสนุนความเชื่อด้วย เช่นการทานยาลดไข้เมื่อเป็นไข้ ไม่ใช่เพียงแค่การถามว่าทำไมถึงทานยาลดไข้แต่เป็นการต้องข้อสงสัยว่าทำไมจึงต้องให้ความสำคัญต่อสุขภาพด้วย ซึ่งการตั้งคำถามอันนี้ไม่ใช่การตั้งคำถามเพื่อเห็นว่าขัดแย้งกับความเชื่อแบบอื่น. การสงสัยหลักฐานของความเชื่อก็คือคุณลักษณะ(capacity)ของมนุษย์ที่สามารถใช้ความคิดกลับมาพิจารณาความเชื่อและหลักฐานของความเชื่อที่ตนเองมีได้.

การถอยออกมาพิจารณาความจริงจังในชีวิตก็เช่นกัน ความสงสัยต่อความจริงจังในชีวิตไม่ใช่การสงสัยโดยเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานที่มาตัดสินว่าความจริงจังนั้นน่าสงสัย. แต่ความสงสัยเกิดขึ้นจากการพิจารณาความเชื่อทั้งหมดในความจริงจังแล้วเห็นว่าในสิ่งที่ชีวิตจริงจังมีบางอย่างที่ยึดถือเอาไว้โดยไม่สงสัย. และสิ่งที่ไม่เคยสงสัยอันนั้นไม่สามารถใช้เป็นเหตุผลของความจริงจังโดยไม่อ้างถึงตัวมันเองอย่างไม่วนไปวนมาได้. แต่กระนั้นแล้วชีวิตก็ยังคงดำเนินไปด้วยความจริงจังต่อบางสิ่งบางอย่างแม้ว่าความจริงจังนั้นยังคงน่าสงสัย.

#### 2.4 มุมมองภายในและมุมมองภายนอก

แม้ว่าการถอยออกมาพิจารณาความจริงจังในชีวิตไม่ใช่การเห็นภาพความขัดแย้งระหว่างความเชื่อกับความเป็นจริงที่แน่นอน. แต่ความไม่ลงรอยระหว่างความจริงจังกับความเป็นจริงยังคงมีอยู่. ซึ่งความไม่ลงรอยอันนั้นคือความไม่ลงรอยกันระหว่างความเป็นจริงกับความจริงจังในระดับมุมมองซึ่งเกิดขึ้นภายในตัวของมนุษย์ ไม่ใช่ความไม่ลงรอยกันระหว่างความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในโลกกับความจริงจังของมนุษย์.

มุมมองที่ไม่ลงรอยกันก็คือมุมมองภายนอก(External View)และมุมมองภายใน(Internal View)หรือบางครั้งเนกาก็เรียกว่ามุมมองอัตวิสัย(Subjective View)และมุมมองวัตถุวิสัย

(Objective View). มุมมองภายในหรือมุมมองอัตวิสัยก็คือมุมมองของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมุมมองนี้คือมุมมองเฉพาะ(particular)ที่แต่ละคนมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนมุมมองภายนอกหรือมุมมองแบบวัตถุวิสัยก็คือมุมมองที่ประธานผู้เป็นเจ้าของมุมมองถอยออกมาจากมุมมองเฉพาะ แล้วมองความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับโลกหรือสิ่งที่ถูกมอง แล้วพิจารณาจากมุมมองภายนอกที่รวมมุมมองเฉพาะก่อนหน้าเข้าไว้ด้วย. เช่นการมีความคิดที่ว่า“นาย ก. เป็นผู้กระทำผิด”. สิ่งที่ถูกมองหรือวัตถุของมุมมองนี้ก็คือนาย ก. ละมุมมองที่มองว่านาย ก. เป็นคนผิดถือว่าเป็นมุมมองเฉพาะเนื่องจากมาจากความคิดของคนใดคนหนึ่ง. แต่การมองจากมุมมองอัตวิสัยคือการพิจารณาวัตถุที่มองเห็นในบริบทที่กว้างกว่าความคิดเดิมของตนเอง ซึ่งการพิจารณาจากมุมมองวัตถุวิสัยเป็นความคิดที่เกิดจากมุมมองเฉพาะแล้วเห็นถึงความสัมพันธ์ของมุมมองของตนเองกับวัตถุของการมองนั้น. ดังกรณีที่พิจารณา ความคิดที่ว่า“นาย ก. เป็นผู้กระทำผิด” ในบริบทใหม่ที่ไม่ใช่มาจากข้อตัดสินของตนเองคนเดียว. ซึ่งการพิจารณาข้อตัดสินเดิมจากมุมมองอัตวิสัยเป็นซึ่งมุมมองเฉพาะก็คือการพิจารณาว่า ความคิดที่มีต่อนาย ก.ว่าทำผิดนั้น มาจากหลักฐานใดทำไมจึงเชื่อเช่นนั้นว่านาย ก.ผิด หรือว่าการมีข้อตัดสินในใจต่อนาย ก.มาจากอคติของตนเองหรือไม่. การถอยออกมาพิจารณามุมมองภายในซึ่งเป็นมุมมองเดิมอาจจะทำให้มั่นใจได้ว่าข้อตัดสินเดิมถูกต้องหรือไม่ก็ได้. ความเข้าใจใหม่ว่ามีข้อตัดสินต่อนาย ก.ผิดพลาด ที่มุมมองนี้เรียกว่ามุมมองวัตถุวิสัยก็เนื่องมาจากการถอยออกมาจากภายนอกมุมมองเดิมแล้วพิจารณาความคิดในมุมมองเดิมในฐานะวัตถุของการคิด. ซึ่งมุมมองภายนอกนี้ช่วยให้เกิดความเข้าใจใหม่<sup>7</sup> ของตนเองและความเข้าใจต่อสิ่งที่ถูกคิดถึงด้วย.

การถอยออกมามองตนเองจากมุมมองภายนอกเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของโลกที่อยู่นอกเหนือตนเอง. ความเข้าใจจากมุมมองเฉพาะจึงเป็นเพียงความเข้าใจบางส่วนของโลกเท่านั้น. มุมมองภายนอกหรือความเป็นวัตถุวิสัยช่วยให้เข้าใจความจริงที่เกิดขึ้นในโลกนอกเหนือไปจากสิ่งที่เห็นจากมุมมองแบบอัตวิสัย. ไม่ใช่เพราะการถอยออกมาจากมุมมองเฉพาะเป็นการถอยไปมองมุมมองเดิมจากความเป็นจริง. แต่เป็นการถอยออกมาจากมุมมองเดิมเพื่อเห็นความสัมพันธ์ของตนเองที่เป็นส่วนหนึ่งของโลก และเห็นว่าทัศนะที่มีต่อวัตถุนั้นในโลกเหมือนหรือแตกต่างกับทัศนะที่เห็นจากมุมมองเฉพาะ .

เมื่อมุมมองภายนอกไม่ใช่มุมมองจากความเป็นจริงเนกลเห็นว่

*ความเป็นวัตถุวิสัยคือวิธีการทำความเข้าใจซึ่งเป็นการเชื่อหรือทัศนคติที่เป็น*

*ลักษณะของวัตถุ(ของการคิด)ในความหมายพื้นฐาน เราเรียกความจริงว่าเป็นความจริงวัตถุวิสัยก็เป็นสิ่งที่ได้มาจากการพิจารณาในเชิงวัตถุวิสัยเท่านั้น เพื่อให้ได้มาซึ่ง*

<sup>7</sup> เห็นด้านอื่นมากกว่า ขยายขอบเขต



ความเข้าใจเชิงวัตถุวิสัยต่อแง่มุมของชีวิตหรือความเข้าใจเชิงวัตถุวิสัยในแง่มุมที่มีต่อโลก เราถอยออกมาจากมุมมองดั้งเดิม แล้วสร้างความเข้าใจใหม่ที่มีต่อวัตถุนั้นและความสัมพันธ์ของมุมมองนั้นกับโลกในฐานะวัตถุ(ของการคิด) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เราวางตัวตนของเราในบริบทของความสัมพันธ์กับโลก และมุมมองเดิมกลายเป็นสิ่งที่ปรากฏซึ่งมีความเป็นอัตวิสัยมากกว่ามุมมองใหม่ และจะตรวจสอบหรือยืนยันได้ด้วยการอ้างถึงมุมมองในระดับปรากฏการณ์นี้ กระบวนการนี้สามารถเกิดขึ้นซ้ำได้ และให้ความเข้าใจที่เป็นวัตถุวิสัยมากกว่ามุมมองเดิม<sup>8</sup> (Nagel, 1971:

4)

ในการมองสิ่งใดๆจะต้องมีผู้มอง (subject) และวัตถุที่ถูกมอง (object). มุมมองแบบอัตวิสัยก็คือความเชื่อหรือทัศนคติที่ผู้มองมีต่อวัตถุนั้น และมุมมองในเชิงวัตถุวิสัยก็คือมุมมองที่ถอยออกจากมุมมองเฉพาะ แล้วพิจารณาความเชื่อจากมุมมองเดิมแล้วเห็นความสัมพันธ์ของมุมมองเดิมกับโลก. เช่น คำอธิบายของคำว่า “มะเขือเทศ” หากจะให้คำอธิบายของมะเขือเทศว่า ผลไม้ชนิดหนึ่งเมื่อสุกจะมีสีแดงสดหรือส้มอมแดง. แต่คำอธิบายนี้ยังไม่ถือว่าเป็นคำอธิบายที่มีความเป็นวัตถุวิสัยเพียงพอ. เพราะว่าคำอธิบายดังกล่าวอาจให้ความเข้าใจกับคนหลายคน แต่ไม่ใช่ว่าทุกคนจะเข้าใจมะเขือเทศได้. ยกตัวอย่างเช่นเด็กที่ไม่เคยเห็นมะเขือเทศมาก่อนอาจจะเข้าใจว่าแอปเปิ้ลสุกที่มีผลสีแดงก็คือมะเขือเทศ. คนที่ตาบอดสีหรือคนที่ไม่เคยเห็นสีใดๆมาก่อนเลยก็จะไม่เข้าใจคำอธิบายของคำว่ามะเขือเทศมีสีแดงสดหรือส้มอมแดงเป็นอย่างไร. สีเป็นเพียงความเข้าใจเฉพาะผู้ที่มีมองเห็นสีได้อย่างปกติและเข้าใจว่ามะเขือเทศสุกที่มีสีแดงแตกต่างจากสีของแอปเปิ้ลหรือสีของลูกพลับ. การจะเข้าใจมะเขือเทศได้อย่างเป็นวัตถุวิสัยจะต้องถอยออกมาจากมุมมองเฉพาะที่ให้ความเข้าใจเพียงบางส่วน. การพิจารณามุมมองเดิมแล้วพิจารณามุมมองนั้นในความสัมพันธ์กับโลกว่ามุมมองเดิมนั้นเป็นเพียงแง่มุมหนึ่งในการเข้าใจมะเขือเทศซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในโลก. และการพิจารณามุมมองเดิมจากมุมมองวัตถุวิสัยทำให้เห็นว่าความเข้าใจในมุมมองเดิมอาจจะไม่สมบูรณ์พอที่จะเข้าใจโลก.

แม้ว่าจะมีมุมมองที่เป็นอัตวิสัยที่ให้ความเข้าใจเพียงบางส่วนและมุมมองวัตถุวิสัยที่ให้ความเข้าใจต่อโลกมากกว่า. เนื่องจากพิจารณามุมมองที่มีในความสัมพันธ์กับโลก. แต่เนเกลก็เสนอว่าไม่มีสิ่งที่เป็นมุมมองอัตวิสัยและมุมมองวัตถุวิสัย. ความเป็นอัตวิสัยและวัตถุวิสัยเกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบมุมมอง. (Nagel, 1986: 5) และมุมมองทั้งสองให้ความเข้าใจที่ต่างกัน.

<sup>8</sup> Objectivity is a method of understanding. It is beliefs and attitudes that have objective in primary sense. Only derivatively do we call objective the truths that can be arrived at in this way. To acquire a more objective understanding of some aspect of life or the world, we step back from our initial view of it and form a new conception which has that view and its relation to the world as its object. In other words, we place ourselves in the world that is to be understood. The old view then comes to be regarded as an appearance, more subjective than the new view, and correctable or confirmable by reference to it. The process can be repeated, yielding a still more objective conception.



เนื่องจากมุมมองอัตวิสัยเป็นความเข้าใจที่ได้จากมุมมองเฉพาะของคนใดคนหนึ่งหรือมุมมองในสถานการณ์หนึ่ง แต่อีกมุมมองหนึ่งคือมุมมองวัตถุวิสัยซึ่งเป็นมุมมองที่มีความสัมพันธ์กับโลกส่วนอื่น (ที่นอกเหนือไปจากมุมมองเฉพาะ). (Nagel, 1979: 206) ดังตัวอย่างของคำอธิบายคำว่า "มะเขือเทศ". (๑)การอธิบายคำว่า "มะเขือเทศ" ว่า "ผลไม้ที่สุกแล้วมีลักษณะเหมือนลูกนี้" มีความเป็นวัตถุวิสัยน้อยกว่า. (๒) "ผลไม้ที่สุกแล้วมีผลสีแดงหรือส้มอมแดง". เพราะว่า (๑) เป็นคำอธิบายของคนคนเดียวและเป็นมุมมองเฉพาะที่มีต่อมะเขือเทศลูกเดียวไม่ใช่ความเข้าใจต่อมะเขือเทศที่มีในโลกนี้. แต่ (๒) ก็มีความเป็นวัตถุวิสัยน้อยกว่า (๓) "ผลไม้ที่อยู่ในวงศ์ Solanaceae และมีชื่อทางพันธุศาสตร์ว่า *Solanum lycopersicum*". เพราะ (๒) เป็นคำอธิบายของคนเพียงส่วนเดียวเท่านั้นแต่คำอธิบาย (๓) ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสมรรถนะในการมองเห็นสีไม่ได้ขึ้นอยู่กับมะเขือเทศลูกใดลูกหนึ่งหรือมะเขือเทศที่มาจากประเทศใดประเทศหนึ่ง.

นอกจากไม่มีสิ่งๆที่เรียกได้อย่างแท้จริงว่าเป็นมุมมองวัตถุวิสัยและมุมมองอัตวิสัยแล้ว.

ข้อเสนออีกประการหนึ่งของเนเกลก็คือ มุมมองที่เป็นอัตวิสัยไม่ใช่มุมมองที่เข้าใจได้เฉพาะบุคคล (private) (Nagel, 1979: 207). แม้ว่าความเป็นวัตถุวิสัยและอัตวิสัยจะเกิดจากการเปรียบเทียบ แต่มีมุมมองที่ไม่มีมุมมองใดที่จะมีความเป็นอัตวิสัยได้มากกว่า. ซึ่งมุมมองนั้นก็คือมุมมองแบบบุรุษที่หนึ่ง. ในบทความเรื่อง What is it like to a bat ? (Nagel, 1974) เนเกลเสนอว่ามโนสำนึก (consciousness) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถลดทอนลงด้วยการอธิบายในทางกายภาพได้. จึงทำให้ดูเหมือนว่ามุมมองของบุรุษที่หนึ่งนั้นเป็นมุมมองที่มีความเป็นอัตวิสัยที่สุด. แต่ถ้าหากพิจารณาข้อเสนอของเนเกลที่ว่า วัตถุวิสัยคือการถอยออกมาจากมุมมองเดิม แล้วพิจารณามุมมองนั้นในความสัมพันธ์กับโลก. การที่จะมีข้อตัดสินได้ว่ามุมมองใดมีความเป็นอัตวิสัยมากกว่าหรือน้อยกว่าอีกมุมมองหนึ่งก็ต้องเกิดจากการถอยออกมาจากมุมมองเดิมเสียก่อน. จึงจะเข้าใจได้ว่าในความสัมพันธ์กับโลกมุมมองใดมีความเป็นอัตวิสัยมากกว่า. ดังนั้นมุมมองแต่ละมุมมองจึงไม่ได้เป็นมุมมองที่เป็นอัตวิสัยกว่าหรือมีความเป็นอัตวิสัยที่สุดด้วยตัวของมันเอง. แต่ความเป็นอัตวิสัยหรือความเป็นวัตถุวิสัยดังกล่าวเกิดจากการถอยออกมาจากมุมมองเดิม แล้วเปรียบเทียบกับมุมมองใหม่ที่เห็นความสัมพันธ์ของมุมมองเดิมกับโลก. ความเป็นวัตถุวิสัยจึงทำให้สามารถข้ามพ้น (transcend) ข้อจำกัดจากมุมมองเดิมแล้วมีความเข้าใจจากมุมมองใหม่ (Nagel, 1979: 209) นอกจากนี้มุมมองของมโนสำนึกไม่จำเป็นต้องเป็นมุมมองเฉพาะบุคคลที่รับรู้ได้เฉพาะเจ้าของมุมมองก็ด้วยเหตุผลที่ว่า มุมมองวัตถุวิสัยที่แต่ละคนมีต่อมุมมองเดิมของตนเองไม่มีคุณสมบัติที่เหมือนกัน. เพราะวัตถุที่ถูกลมอง (มุมมองเดิม) ของแต่ละคนเป็นคนละวัตถุ และคุณสมบัติของวัตถุที่ถูกลมองก็ต่างกัน (เพราะเป็นคนละมุมมอง). แต่ระหว่างปรากฏการณ์ที่แต่ละคนมองวัตถุนั้น (มุมมองเดิมของตนเอง) มีความคล้ายคลึงกันหรือสิ่งที่เข้าใจได้ร่วมกันก็คือความคล้ายคลึงกันใน

ฐานะของการเป็นปรากฏการณ์เชิงอัตวิสัยที่ลดทอนไม่ได้ (Irreducibly subjective phenomena). ซึ่งเกิดขึ้นกับแต่ละคน (Nagel, 1979: 207).

การไม่มีมุมมองที่เรียกได้ว่าวัตถุวิสัยหรืออัตวิสัยในตัวของมันเองไม่ได้หมายความว่าความเป็นวัตถุวิสัยที่เกิดขึ้นจากการมองเห็นความสัมพันธ์ของมุมมองเดิมกับโลก. จะเป็นการเห็นร่วมกันของตัวประธานแต่ละคน (Intersubjective) (Nagel, 1979: 208). ความเป็นวัตถุวิสัยเกิดจากความเข้าใจต่อมุมมอง ที่เห็นมุมมองเดิมในความสัมพันธ์กับโลก. แม้ว่าความเข้าใจนั้นจะมีระดับของความเป็นวัตถุวิสัยที่เกิดขึ้นจากการถอยออกจากมุมมองเฉพาะ แต่ความเป็นวัตถุวิสัยที่เกิดขึ้นในการเปรียบเทียบมุมมอง มาจากการหันไปจากความเข้าใจของมุมมองเดิม แล้วพิจารณาความเข้าใจมุมมองเดิมเสียใหม่ในความสัมพันธ์กับโลก. การข้ามพ้นมุมมองนี้ไม่ใช่การหันเพื่อไปหามุมมองที่ให้ความเข้าใจร่วมกัน. แต่การหันไปจากมุมมองเดิมเป็นการหาความเข้าใจที่ขึ้นอยู่กับความเฉพาะของมุมมองน้อยที่สุด (Nagel, 1979: 209). ดังตัวอย่างของคำอธิบายของมะเขือเทศ. คำอธิบาย (๒) เป็นคำอธิบายวัตถุวิสัยกว่า (๑). เพราะไม่ได้ขึ้นอยู่กับการชิมมะเขือเทศที่เป็นตัวอย่างหรือความเข้าใจจากคนที่ให้คำอธิบาย (๑). แต่คำอธิบาย (๒) ยังมีความเป็นวัตถุวิสัยน้อยกว่า (๓). เพราะคำอธิบาย (๓) ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการมองเห็นสีหรือความสามารถในการแยกแยะสีของมะเขือเทศออกจากสีของลูกพลับ.

เมื่อมุมมองแบบวัตถุวิสัยทำให้ได้ความเข้าใจต่อโลกด้วยการก้าวพ้นไปจากการเข้าใจจากมุมมองเฉพาะ. แต่เนเกลก็เห็นว่าความเข้าใจจากมุมมองวัตถุวิสัยทำให้ความเข้าใจจากมุมมองเดิมหายไปด้วย (Nagel, 1986: 25). เพราะว่าความเข้าใจจากมุมมองเฉพาะจะได้มาก็ต่อเมื่ออยู่ในมุมมองเฉพาะเท่านั้น. เช่น มะเขือเทศคือผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว รสเปรี้ยวของมะเขือเทศที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นที่รับรู้ได้ ก็ต่อเมื่อได้กินมะเขือเทศเท่านั้น. บุคคลแต่ละคนก็รู้สึกถึงความเปรี้ยวได้มากน้อยไม่เท่ากัน. หากจะอธิบายการกล่าวถึงรสเปรี้ยวของมะเขือเทศแบบวัตถุวิสัยก็จะเป็นดังนี้. มะเขือเทศเปรี้ยวน้อยกว่ามะนาว แต่จะเปรี้ยวมากกว่าแอปเปิ้ลสุก. การเปรียบเทียบความเปรี้ยวทำให้เข้าใจได้ว่าระดับความเปรี้ยวของมะเขือเทศแตกต่างจากผลไม้ชนิดอื่นอย่างไร. แต่การเปรียบเทียบความเปรี้ยวกับผลไม้ชนิดอื่นไม่ได้อธิบายความหมายของคำว่า "รสเปรี้ยว" ซึ่งจะเป็นที่เข้าใจก็ต่อเมื่อได้กินมะเขือเทศด้วยตัวเอง. แม้การเปรียบเทียบจะให้ความเข้าใจเกี่ยวกับรสชาติมะเขือเทศมากกว่า. เพราะอธิบายรสชาติของมะเขือเทศโดยความสัมพันธ์กับผลไม้อื่น. แต่ความเข้าใจแบบวัตถุวิสัยคือความเข้าใจที่หันไปจากมุมมองเดิมมากขึ้นเรื่อยๆ ก็เท่ากับว่าความเข้าใจจากมุมมองอัตวิสัยก็ค่อยๆ หายไปในการที่เราจะเข้าใจผ่านมุมมองวัตถุวิสัยเช่นกัน. นอกจากเรื่องรสเปรี้ยวของมะเขือเทศแล้ว. เนเกลยังเห็นว่ามีปัญหาปรัชญาหลายๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพยายามหาความเข้าใจเชิงวัตถุวิสัย. แต่ยิ่งพยายามอธิบายอย่างวัตถุวิสัยมากขึ้นเท่าใด ความเป็นอัตวิสัยก็ยิ่งลดน้อยลงไปเรื่อยๆ. ทั้งๆที่เป็นไปไม่ได้ที่มนุษย์จะสามารถมีมุมมองใดมุมมองหนึ่ง

โดยปราศจากมุมมองเฉพาะโดยสิ้นเชิง.<sup>9</sup> ปัญหาหนึ่งก็คือการอธิบายจิต โดยทั่วไปแล้วจิตก็คือสิ่งที่รับรู้ความรู้สึกและสิ่งที่ทำหน้าที่คิดของมนุษย์. และจิตก็มีกระบวนการทำงานอย่างหนึ่งคือรู้สำนึก (Consciousness) ซึ่งลักษณะของการรู้สำนึกก็คือความรู้สึกที่มาจากมุมมองสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง. เนเกลเรียกความรู้สึกในมุมมองบุรุษที่หนึ่งว่า “การเป็นสิ่งนั้นเป็นอย่างไร” (what is it like to be that organism). เนเกลยังเสนอว่า การเป็นสิ่งนั้นเป็นอย่างไรนั้น ไม่สามารถลดทอนเป็นมโนทัศน์ทางกายภาพได้ (Nagel, 1974). เมื่อมีความรู้สึกเกิดขึ้นในจิตรู้สำนึก เช่นรู้สึกเป็นไข้. ถ้าหากมีใครคนหนึ่งไปพบแพทย์แล้วบอกกับแพทย์ว่า “หมอครับผมรู้สึกเป็นไข้” สิ่งที่แพทย์จะถามกับคนไข้เพื่อจะได้รักษาอาการเป็นไข้ก็จะถามอาการว่า ตัวร้อนหรือเปล่า ปวดหัวหรือไม่ อ่อนเพลียไหม เจ็บคอหรือเปล่า มีน้ำมูกหรือไม่. จากนั้นหมอก็จะสั่งยาหรือไม่ก็รักษาไปตามอาการ. การถามอาการที่เกิดขึ้นในการที่บอกว่าใครคนหนึ่งเป็นไข้ ช่วยให้หมอเข้าใจได้ว่าอาการนั้นๆจะต้องสั่งยาอะไร และจะรักษาอย่างไร. แต่ถ้าผู้ที่เป็นไข้ไปพบแพทย์บอกกับหมอเมื่อหมอลงมาถามแล้วเป็นไข้มีอาการอย่างไร. ผู้ป่วยตอบว่า “รู้สึกเป็นไข้ครับ” หมอก็คงจะคิดว่าผู้ป่วยพูดจาวกวนหรือไม่ก็ไม่เข้าใจสิ่งที่หมอลงมาถาม. ทำยที่สุดหมอก็จะถามเกี่ยวกับอาการตัวร้อน เจ็บคอ ปวดหัว แทนที่จะถามถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นว่าความรู้สึกนั้นเป็นอย่างไร. การที่หมอลงมาถามถึงอาการของการเป็นไข้ช่วยให้หมอเข้าใจและรักษาได้ตรงกับโรค. แต่การบอกความรู้สึกว่า “รู้สึกเป็นไข้” ไม่ได้ช่วยให้หมอรักษาอาการได้แม้ว่าความ “รู้สึกเป็นไข้” จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีไข้ก็ตาม. ความ “รู้สึกเป็นไข้” ก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตของผู้รับรู้แต่เมื่อลดทอนด้วยคำอธิบายเชิงกายภาพซึ่งเป็นเรื่องของอาการทางกาย. ความ “รู้สึกเป็นไข้” ไม่มีความสำคัญในการช่วยให้หมอเข้าใจและรักษาโรค. เมื่อความรู้สึกเป็นอะไรบางอย่าง คือความรู้สึกที่เกิดขึ้นในมุมมองเฉพาะ. แต่ความเข้าใจเชิงกายภาพไม่เกี่ยวข้องกันกับมุมมองเฉพาะ. เช่น ตัวร้อนสามารถวัดด้วยปรอทได้ว่าอุณหภูมิสูงกว่าอุณหภูมิเฉลี่ยหรือไม่. เจ็บคอก็ส่องดูว่าภายในคอมีผื่นแดงหรือไม่. สิ่งที่เกิดขึ้นในจิต และสิ่งที่เรียกว่าจิตเมื่ออธิบายด้วยมโนทัศน์ทางกายภาพเช่น กระบวนการทำงานของระบบประสาทในสมองหรือกระบวนการของฟังก์ชันการทำงานของสมอง. อาจจะช่วยให้อาจารย์เข้าใจได้ว่า เมื่อรู้สึกหรือคิดอะไรบางอย่างเป็นการทำงานส่วนใดของสมอง. ก็การอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในจิตด้วยกระบวนการทางสมองก็อาจจะช่วยอธิบายได้ว่าเมื่อมีอาการไข้ระบบประสาทหรือสารเคมีในสมองทำงานแตกต่างกันไปจากปกติอย่างไร. แต่ไม่ว่าอย่างไรคำอธิบายทางกายภาพก็ไม่สามารถอธิบาย

<sup>9</sup> ในตอนต้นของบทนำหนังสือเรื่อง The View from No where เนเกลกล่าวว่ามีหนังสือเล่มนี้เกี่ยวกับปัญหาเพียงปัญหาเดียวคือ จะทำอย่างไรจึงจะมองมุมมองเฉพาะของบุคคลและภาพรวมจากมุมมองวัตถุวิสัยที่มีต่อโลกเข้าด้วยกัน และบทต่างๆก็คือปัญหาที่เกิดจากมุมมองเฉพาะและมุมมองวัตถุวิสัย และในบทความที่ชื่อ What is it like to be a bat? เนเกลเสนอว่าคุณลักษณะเชิงอัตวิสัยของจิต (subjective character) ลดทอนเป็นคำอธิบายเชิงกายภาพไม่ได้



ความ "รู้สึกเป็นไข้" ของคนใดคนหนึ่งได้. เนื่องจากความรู้สึกนั้นเกิดขึ้นเฉพาะมุมมองอัตวิสัยของผู้เป็นสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง.

แม้ว่ามุมมองวัตถุวิสัยจะให้ความเข้าใจใหม่. แต่ก็ความเข้าใจจากมุมมองวัตถุวิสัยอาจจะไม่รวมเอาความเข้าใจจากมุมมองอัตวิสัยได้ด้วย. แต่มุมมองวัตถุวิสัยก็ยังคงมีความสำคัญในฐานะเป็นทางเดียวที่จะช่วยขยายความเข้าใจต่อโลกที่มากไปกว่าความเข้าใจที่ได้จากมุมมองเฉพาะ ซึ่งเป็นความเข้าใจเพียงส่วนเดียวที่ปรากฏต่อเราในฐานะส่วนหนึ่งของความเป็นจริงทั้งหมด. (Nagel, 1986: 26)

## 2.5 สภาวะแอบเสิร์ดกับมุมมองอัตวิสัยและมุมมองวัตถุวิสัย

สภาวะแอบเสิร์ดที่เกิดขึ้นจากความไม่ลงรอยของมุมมองสองมุมมองก็เป็นภาพหนึ่งของการขยายความเข้าใจจากมุมมองวัตถุวิสัยตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น. แต่ความเข้าใจที่มากขึ้นจากเรื่องมุมมองอัตวิสัยและวัตถุวิสัยนั้น ไม่ได้รวมความเข้าใจเดิมเอาไว้ด้วย. แต่ความไม่ลงรอยของมุมมองที่ความเป็นแอบเสิร์ดต่างจากความไม่ลงรอยกันของมุมมองในเรื่องทั่วไป.

ปัญหาทางปรัชญาที่เกิดจากความไม่ลงรอยกันของความเข้าใจจากมุมมองวัตถุวิสัยและมุมมองอัตวิสัย เช่น การอธิบายจิตด้วยมโนทัศน์ทางกายภาพ หรือประเด็นเรื่องเสรีภาพ ได้แก่ ประเด็นที่ว่ามุมมองอัตวิสัยของสรรพนามบุรุษที่หนึ่งมีการเลือกและการตัดสินใจเกิดขึ้น. แต่เมื่อถอยออกมาเพื่อมองจากมุมมองวัตถุวิสัยแล้ว สถานการณ์ที่มีการเลือกดังกล่าวเกิดขึ้นในโลกโดยเป็นไปตามความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ. (Nagel, 1986: 7) ปัญหาปรัชญาดังกล่าวเกิดขึ้นจากความไม่ลงรอยกันของมุมมองแต่ไม่ใช่เรื่องแอบเสิร์ด. เนื่องจากในความไม่ลงรอยดังกล่าวมีแนวทางที่พยายามอธิบายความเข้าใจจากมุมมองอัตวิสัยให้ไปด้วยกันได้กับความเข้าใจในมุมมองวัตถุวิสัย เนเกิลเสนอว่าแนวทางดังกล่าวมีดังนี้. (Nagel, 1979: 210, 211)

แนวทางแรกคือการลดทอน (reduction). เมื่อเราเกิดความเข้าใจใหม่ในมุมมองวัตถุวิสัยก็จะช่วยให้เราเข้าใจโลกมากกว่าเข้าใจจากมุมมองเฉพาะ. การอธิบายความเข้าใจในมุมมองอัตวิสัยด้วยการลดทอนลงไปเป็นมโนทัศน์ของมุมมองวัตถุวิสัยก็เป็นทางหนึ่งในการหามุมมองที่ให้ความเข้าใจได้มากกว่า. ดังตัวอย่างเรื่องปัญหาเกี่ยวกับจิต. ถ้าเราเชื่อว่ามนุษย์มีจิตและร่างกาย. ความเข้าใจความรู้สึกและมุมมองสรรพนามบุรุษที่หนึ่งของประสบการณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำงานของจิต. การลดทอนจิตด้วยความเข้าใจจากมุมมองวัตถุวิสัยก็คือการอธิบายว่าจิตคือกระบวนการทางสมอง หรือฟังก์ชันที่เกิดขึ้นในกระบวนการของสมอง. หรือจิตคือพฤติกรรมที่แสดงออก. การอธิบายด้วยมโนทัศน์ทางกายภาพนับเป็นการอธิบายจากมุมมองวัตถุวิสัย. เนื่องจากมุมมองเฉพาะตามสรรพนามบุรุษที่หนึ่งมีการรู้สำนึกเกิดขึ้น โดยคนที่ เป็นสรรพนามบุรุษที่หนึ่งระบุนั้นไม่รู้ว่ขณะนี้เซลล์ประสาทส่วนใดของสมองของตนเองกำลังทำงานอยู่.

นอกจากนี้เขาก็ไม่รู้ว่ากระบวนการทางเคมีที่เกิดขึ้นในสมองเปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อวานมากน้อยหรือไม่. จนกว่าเขาจะไปปรับรู้การทำงานของสมองโดยตรง. หรือใช้เครื่องวัดการทำงานของสมองเพื่อตรวจสอบการทำงานของสมอง. การใช้เครื่องวัดหรือการตรวจไม่ใช่ความเข้าใจที่เกิดขึ้นได้เองจากมุมมองอัตวิสัย. ความเข้าใจเกี่ยวกับสมองของตนเองจะเกิดขึ้นเมื่อศึกษาสมองของตนเองในฐานะวัตถุในโลก ความเข้าใจเกี่ยวกับสมองดูเหมือนจะช่วยให้เข้าใจกระบวนการของจิตว่ามีสัมพันธกับสมองซึ่งเป็นอวัยวะในร่างกายอย่างไร. แต่สำหรับแนเกลแล้ว การลดทอนคำอธิบายจิตเป็นมโนทัศน์ทางกายภาพไม่สามารถอธิบายความเข้าใจเกี่ยวกับจิตที่เกิดขึ้นจากมุมมองบุรุษที่หนึ่งได้. ทั้งนี้เพราะจิตไม่ได้มีเพียงกระบวนการทำงานที่สัมพันธกับสมองเท่านั้น. แต่จิตยังมีลักษณะ "การเป็นเช่นนั้นเป็นอย่างไร" ซึ่งจะเข้าใจได้จากมุมมองสรรพนามบุรุษที่หนึ่งเท่านั้นด้วย.

แนวทางต่อมาก็คือการกำจัดทิ้ง (Elimination) เมื่อมโนทัศน์จากมุมมองภายในไม่สามารถลดทอนเป็นมโนทัศน์จากมุมมองวัตถุวิสัยได้. อีกทางหนึ่งที่เป็นไปได้คือการเข้าใจว่ามโนทัศน์จากมุมมองอัตวิสัยนั้นเป็นความเข้าใจผิด. เช่นในกรณีความขัดแย้งในจริยศาสตร์ เนเกลเห็นว่าในจริยศาสตร์ก็มีความไม่ลงรอยกันของมุมมองอัตวิสัยและมุมมองวัตถุวิสัยเช่นกัน (Nagel, 1979: 202) มุมมองอัตวิสัยก็คือการเห็นว่ามีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คือสิ่งที่ต้องการและการกระทำที่พึงปรารถนา. แต่มุมมองวัตถุวิสัยคือบรรทัดฐานทางคุณค่าที่จะตัดสินการกระทำและความต้องการว่าการกระทำที่ดีจะต้องเป็นอย่างไร (สิ่งที่ต้องการเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่). ในกรณีของผู้ก่อการร้ายที่ใช้ความรุนแรงเพื่อต่อสู้กับคนที่มีอุดมการณ์ทางศาสนาแตกต่างจากตนเองหรือเพื่อต้องการต่อสู้กับกลุ่มคนที่จะทำให้วิถีความศรัทธาของตนเปลี่ยนแปลงไป (อาจจะเป็นผลของการเผยแพร่ศาสนาอื่นหรือเหตุผลอื่นก็ตาม) มุมมองของศาสนิกชนที่ใช้ความรุนแรงการต่อสู้เพื่อรักษาศรัทธาจะบอกว่าการกระทำอันรุนแรงเช่นนี้เป็นสิ่งที่กระทำได้ หากไม่ขัดกับหลักศาสนาและเป็นสิ่งที่สมควรกระทำ. เพราะว่าหากไม่ทำแล้วอุดมการณ์ทางศาสนาที่พยายามรักษาอาจถูกบิดเบือน หรือไม่ได้รับความสำคัญจากผู้อื่นที่ไม่ได้นับถือศาสนาเดียวกัน. แต่การรักษาอุดมการณ์ทางศาสนาก็เป็นเพียงมุมมองเฉพาะผู้ที่นับถือศาสนาที่อนุญาตให้ใช้ความรุนแรงต่อสู้ผู้อื่นหรือเกิดขึ้น เฉพาะกรณีที่อุดมการณ์ทางศาสนานั้นๆ ถูกลดความสำคัญหรือกำลังถูกบิดเบือนด้วยคนอีกกลุ่มหนึ่งเท่านั้น. ถ้าหากพิจารณาการใช้ความรุนแรงเพื่อรักษาอุดมการณ์ทางศาสนาในมุมมองของจริยศาสตร์ในแง่มุมมองที่ถอยออกมาจากมุมมองเฉพาะนั้นๆ แล้วพิจารณาว่าการกระทำใดดีหรือไม่. ถ้าหากออกจากมุมมองเฉพาะแล้วสามารถเข้าใจการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นได้ว่า การใช้ความรุนแรงเป็นผลดีกับของตนเองเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น. การใช้ความรุนแรงอันนั้นไม่ได้เป็นผลดีกับผู้ที่นับถือศาสนาอื่น นอกจากนี้ความรุนแรงยังทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงทั้งที่นับถือศาสนาของฝ่ายตรงข้าม. หรือผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง ดังในกรณีของการก่อการร้ายและในอีกแง่มุมมองหนึ่งก็คือผู้ที่ใช้ความรุนแรงเพื่อรักษาอุดมการณ์ทางศาสนาไม่ได้คิดว่าการตอบได้

ด้วยความรุนแรงเป็นสิ่งถูกต้องในตัวของมันเอง. การใช้ความรุนแรงเกิดขึ้นจากเงื่อนไขที่ไม่มี  
 ความเป็นธรรมต่ออุดมการณ์ทางศาสนาของตน. การใช้ความรุนแรงจึงไม่สามารถหยุดการล่วง  
 ละเมิดศรัทธาหรืออุดมการณ์ทางศาสนาได้. เนื่องจากแต่ละฝ่ายที่ถูกกระทำก็จะใช้ความรุนแรง  
 ตอบโต้กันและกัน. ในแง่มุมนี้ความรุนแรงก็จะเป็นการรักษาอุดมการณ์ทางศาสนาและทำลาย  
 อุดมการณ์ทางศาสนาด้วย. ในกรณีการใช้ความรุนแรงทางศาสนาดังกล่าวถ้าหากยึดถือบรรทัด  
 ฐานของการกระทำที่ดี. ซึ่งการใช้ความรุนแรงขึ้นอยู่กับศาสนาใดศาสนาเดียวแล้ว. การรักษา  
 อุดมการณ์ก็จะกลายเป็นความเห็นแก่ตัวหรือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบธรรมต่อทุกคน. การกำจัด  
 ความเข้าใจจากมุมมองอตีวิสัย ก็คือทำให้ความเข้าใจผ่านมุมมองอตีวิสัยเป็นสิ่งที่ไม่มี  
 ความสำคัญ. หรือในกรณีของจิตหากไม่สามารถอธิบายคุณสมบัติจากประสบการณ์ของบุรุษที่  
 หนึ่งได้ ก็จะทำจิตความเข้าใจจากมุมมองสรรพนามบุรุษที่หนึ่งว่าเป็นเพียงความเข้าใจผิด. และ  
 หากเชื่อว่ามีคุณสมบัตินั้นอยู่จริง. การกำจัดมุมมองของสรรพนามบุรุษที่หนึ่งทิ้งไปก็ไม่ได้ทำให้  
 ปัญหาความไม่ลงรอยกันระหว่างมุมมองอตีวิสัยและวัตถวิสัยหมดไป. แม้จะอธิบายว่าการใช้  
 ความรุนแรงเพื่อรักษาอุดมการณ์ทางศาสนาเป็นสิ่งที่ผิด. แต่ถ้าหากไม่ทำอะไรบางอย่างกลุ่ม  
 ความเชื่อศาสนาอื่นหรือคนกลุ่มอื่นก็อาจจะถูกทำลายอุดมการณ์ทางศาสนาที่เขายึดถือและการ  
 ตอบโต้ด้วยความรุนแรงก็อาจจะเป็นหนทางเดียวที่จะสามารถใช้ตอบโต้การเปลี่ยนแปลงหรือลด  
 ความสำคัญของอุดมการณ์ที่เขายึดถืออยู่ก็ได้.

อีกแนวทางหนึ่งในการอธิบายปัญหาระหว่างมุมมองอตีวิสัยและวัตถวิสัยคือการผนวก  
 (annexation). การผนวกคือการอธิบายความเข้าใจจากมุมมองอตีวิสัยด้วยการใช้คำใหม่ ๆ จาก  
 มุมมองวัตถวิสัย. การผนวกไม่ใช่การลดทอนที่อธิบายมุมมองอตีวิสัยด้วยการทำให้ความเข้าใจ  
 จากมุมมองเฉพาะกลายเป็นความเข้าใจวัตถวิสัย. แต่การผนวกคือการสร้างความเข้าใจใหม่หรือ  
 การจัดประเภทให้กับมุมมองอตีวิสัยให้กลายเป็นสิ่งที่มีคุณสมบัติของมุมมองแบบวัตถวิสัย. เช่น  
 ความมีอยู่ของจิตที่อธิบายไม่ได้ด้วยมโนทัศน์ทางกายภาพ ได้แก่วิญญาณ (soul). หรือในประเด็น  
 อิสระภาพที่ไม่สามารถอธิบายการกระทำจากทางเลือกได้. เพราะเมื่อถอยออกมาจากมุมมอง  
 เฉพาะการกระทำก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ. การเลือกอาจจะมีคำเรียกใหม่ได้ว่า  
 "เจตจำนง" แต่เนกลเห็นว่าการรวมไม่ได้ช่วยให้ความไม่ลงรอยกันของมุมมองหมดไป. เพราะ  
 ปัญหาระหว่างมุมมองที่ว่า เมื่อมองจากมุมมองวัตถวิสัยแล้ว มุมมองอตีวิสัยจะหายไป. การหายไป  
 นี้ไม่ใช่การที่เราละทิ้งมุมมองอตีวิสัย. การรวมด้วยการสร้างมโนทัศน์จากมุมมองวัตถวิสัยมาเพื่อ  
 อธิบายมุมมองอตีวิสัย ก็ยังเป็นการมองจากมุมมองวัตถวิสัย ไม่ใช่ความเข้าใจในมุมมองอตีวิสัย.  
 การแก้ปัญหาระหว่างมุมมองไม่ใช่การให้ความสำคัญกับมุมมองวัตถวิสัยมากกว่าแล้วหาที่ว่างใน  
 มุมมองวัตถวิสัยให้กับมุมมองอตีวิสัย. แต่การแก้ปัญหาระหว่างมุมมองเป็นการที่เราจะรู้ว่า แม้



มุมมองวัตถุวิสัยจะทำให้เข้าใจโลกได้มากกว่ามุมมองอัตวิสัย. แต่การเข้าใจโลกก็จะต้องไม่ลืมว่า  
 ในโลกมีเราที่มองโลกนี้จากมุมมองเฉพาะหรืออัตวิสัยอยู่ด้วย. (Nagel, 1979: 211)

ความแตกต่างของสภาวะแอบเสิร์ดกับความไม่ลงรอยกันระหว่างมุมมอง ก็คือความไม่ลง  
 รอยของมุมมองที่เนกลเสนอนั้น สามารถทำให้ลดน้อยลงได้ด้วยการเข้าใจโลกจากมุมมองวัตถุ  
 วิสัยซึ่งให้ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นจากการเห็นความสัมพันธ์ของตนเองกับโลกโดยไม่ลืมว่าตนเองก็  
 เป็นส่วนหนึ่งที่กำลังเข้าใจโลกจากมุมมองเฉพาะด้วย. ในแต่ละประเด็นปัญหาความเข้าใจที่  
 ความสำคัญกับทั้งสองมุมมองเท่าๆกันอาจจะแตกต่างกันไป. เช่น เรื่องของอิสรภาพการเข้าใจ  
 ทางเลือกจะต้องไม่พยายามอธิบายการกระทำจากทางเลือกของมนุษย์ด้วยความสัมพันธ์เชิง  
 สาเหตุมากเกินไป เพราะจะทำให้เสรีภาพที่เกิดจากการเลือกหายไป ดังตัวอย่างของการพยายาม  
 อธิบายการเลือกคู่ครองของมนุษย์ว่ามีความเกี่ยวข้องกับปฏิกิริยาทางเคมีหรือฮอร์โมน ก็จะทำให้  
 การตัดสินใจเลือกคู่ครองแทนที่จะเป็นคนอื่นถูกลดความสำคัญลง. แต่ถ้าหากพิจารณาจากกรณี  
 ของการกระทำ การให้ความสำคัญกับมุมมองอัตวิสัยมากเกินไป ก็จะทำให้เกิดสัมพัทธนิยมทางจ  
 ริยศาสตร์ได้. อย่างไรก็ตามความแอบเสิร์ดเป็นความไม่ลงรอยกันระหว่างมุมมองอัตวิสัยและ  
 มุมมองวัตถุวิสัยที่เกิดขึ้นภายในบุคคลคนเดียวกัน. ภาพจากมุมมองอัตวิสัยที่มีต่อตนเองก็คือมี  
 ความจริงจังต่อชีวิตตนเองแต่เมื่อถอยออกมาจากมุมมองเฉพาะของตนเองจะเห็นว่าความจริงจัง  
 อันนั้นเป็นสิ่งที่น่าสงสัย. และความน่าสงสัยที่ทำให้เข้าใจความจริงจังในความสัมพันธ์กับโลกมาก  
 ขึ้นนี้ ก็ไม่ได้ทำให้เราออกจากมุมมองเฉพาะได้. เพราะมนุษย์จะต้องมีความจริงจังต่อบางสิ่ง  
 บางอย่างในชีวิตเสมอ. ดังนั้นแอบเสิร์ดซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างมุมมองในชีวิตก็คือการได้  
 เข้าใจทางเลือกจากความจริง(ที่ตนเองสัมพันธ์กับโลก)แต่ความจริงอันนั้นก็ไม่ได้ทำให้มุมมอง  
 เฉพาะเปลี่ยนแปลงไป.

## 2.6 ชีวิตที่ไม่มีความหมายหรือสาระ

ในหนังสือ The View from Nowhere เนกลเสนอว่าชีวิตมีความไม่ลงรอยกันระหว่าง  
 มุมมองอัตวิสัยและวัตถุวิสัย.

มุมมองอัตวิสัยเป็นมุมมองเฉพาะ หมายความว่ามุมมองของใครคนใดคนหนึ่ง ความ  
 เป็นอัตวิสัยมีความสำคัญกับทัศนคติที่มีต่อชีวิต. เนกลกล่าวว่ามีมุมมองอัตวิสัยเป็นแกนของ  
 ชีวิตประจำวัน.<sup>10</sup> (Nagel 1986: 210) ซึ่งการเป็นแกนของชีวิตประจำวันทำให้เราเข้าใจได้ว่า การ  
 เข้าใจโลกไม่ว่าจะด้วยมุมมองใดจะต้องมีผู้มองซึ่งเป็นเจ้าของมุมมอง. มุมมองอัตวิสัยคือมุมมองที่  
 ผู้นั้นมีต่อโลก. เพราะเป็นเพียงมุมมองเฉพาะของคนใดคนหนึ่ง. การเข้าใจโลกด้วยมุมมองอัตวิสัย

<sup>10</sup> The subjective view is at the core of everyday life.

ก็คือการมีความเข้าใจหรือมีทัศนคติของตนเองต่อโลก. มุมมองอัตวิสัยจึงมีความสำคัญในฐานะของมุมมองที่มาจากความมีอยู่ประธาน (subject) ซึ่งเป็นเจ้าของมุมมองที่มีต่อโลก.

ในการดำรงชีวิตจะต้องมีมุมมองอัตวิสัยเสมอ. อย่างน้อยที่สุดก็คือมุมมองอัตวิสัยในลักษณะของมุมมองปรากฏการณ์อัตวิสัยที่ลัดทอนไม่ได้ของจิตสำนึก. มุมมองอัตวิสัยแสดงถึงการดำรงอยู่ของตัวประธานในฐานะเจ้าของมุมมองหรือผู้ที่กำลังมีมุมมอง. ความเฉพาะของมุมมองและการแสดงถึงความมีอยู่ของประธานจึงทำให้ชีวิตในมุมมองอัตวิสัยเป็นสิ่งที่จำเป็นเพราะการมีมุมมองแสดงถึงต้องมีผู้ที่เป็นเจ้าของมุมมอง. นอกจากนี้ชีวิตในมุมมองอัตวิสัยยังมีความสำคัญในแง่ของมุมมองอัตวิสัยมีลักษณะเฉพาะซึ่งเกิดจากมุมมองของตัวประธานซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เข้าใจได้จากมุมมองอัตวิสัยเท่านั้น(ดังกรณีของการพูดถึง "รู้สึกเป็นไข้").

เมื่อถอยออกมามองชีวิตจากมุมมองวัตถุวิสัยที่มองชีวิตตนเองในความสัมพันธ์กับโลก. ชีวิตซึ่งเป็นวัตถุของการมองในความสัมพันธ์กับโลกให้ภาพที่แตกต่างจากภาพของมุมมองอัตวิสัยมนุษย์คนอื่นๆซึ่งเป็นสิ่งเฉพาะในความสัมพันธ์กับโลกก็มีมุมมองเฉพาะต่อโลกเช่นเดียวกับประธาน(ของมุมมองอัตวิสัย). มุมมองที่มีลักษณะสำคัญเนื่องจากลักษณะเฉพาะของประธานก็ไม่ได้แตกต่างจากความสำคัญจากมุมมองเฉพาะของผู้อื่น. ความจำเป็นของการมีอยู่ในฐานะเจ้าของมุมมองก็เป็นเพียงความจำเป็นสำหรับตนเองเพียงคนเดียวเมื่อมองจากมุมมองอัตวิสัย. แต่การถอยออกจากมุมมองเฉพาะแล้วพิจารณาชีวิตเป็นวัตถุของการมองแตกต่างจากการถอยมามองสิ่งอื่นๆ. เช่นการหาเกณฑ์ตัดสินการกระทำในจริยศาสตร์ เพราะชีวิตซึ่งเป็นวัตถุที่ถูกมองเป็นสิ่งเดียวกันกับผู้มองซึ่งมองจากมุมมองเฉพาะของชีวิตใดชีวิตหนึ่ง. จึงทำให้การถอยออกมามองไม่ได้ทำให้หลุดออกจากมุมมองของสิ่งเดิมได้(Nagel, 1986: 210).<sup>11</sup>

เนเกิลพิจารณาข้อโต้แย้งที่ว่าความไม่ลงรอยกันของมุมมองอัตวิสัยและมุมมองวัตถุวิสัย อาจจะเป็นการเข้าใจผิด. เพราะว่ามุมมองทั้งสองอาจจะประนีประนอมความไม่ลงรอยได้ด้วยการปรับมุมมองไม่ให้ขัดกัน(Nagel, 1986: 210). การปรับมุมมองวัตถุวิสัยโดยไม่พิจารณาในระดับที่ว่าชีวิตตนเองเป็นเพียงแค่ส่วนเล็กๆในโลกไม่มีความสำคัญ. ซึ่งดูเหมือนเป็นไปได้ถ้าหากจำกัดมุมมองระดับวัตถุวิสัยในระดับที่มองว่า อย่างน้อยชีวิตตนเองก็มีนัยยะสำคัญต่อเพื่อนหรือครอบครัว. บทบาทของการเป็นลูกของคนใดคนหนึ่งหรือเพื่อนของคนใดคนหนึ่งก็จะทำให้ชีวิตยังคงมีความสำคัญเมื่อมองจากมุมมองวัตถุวิสัย. แต่เนเกิลเห็นว่าการถอยออกมามองจากมุมมองวัตถุวิสัยเป็นความสามารถของจิตสำนึกและการถอยออกมาแล้วจำกัดระดับความเป็นวัตถุวิสัย. แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะไม่มียกระดับของความเข้าใจที่เป็นวัตถุวิสัยกว่าถ้าหากถอยออกมา

<sup>11</sup> And the objective self, noticing that it is personally identical with the object of its detachment, comes to feel trapped in this particular life-detach but unable to disengage, and dragged along by a subjective seriousness it can't even get rid of.

พิจารณาความสำคัญระดับครอบครัวในความสัมพันธ์ของโลก. ความสำคัญที่มีต่อครอบครัวก็ยังคงอยู่เท่าเดิมแต่ความสำคัญต่อครอบครัวนั้นก็ไม่ได้ช่วยให้ชีวิตมีความสำคัญมากขึ้นเมื่อพิจารณาตนเองในความสัมพันธ์กับโลก. เนื่องจากการถอยออกมาองชีวิตเป็นวัตถุเป็นสิ่งที่สามารถถอยมาพิจารณาระดับความเป็นวัตถุวิสัยได้เรื่อยๆ และมุมมองวัตถุวิสัยเป็นสิ่งจำเป็นในการช่วยให้เข้าใจตนเองในความสัมพันธ์กับโลกมากขึ้น. การจำกัดมุมมองจึงไม่ได้ทำให้ภาพจากมุมมองอัตวิสัยและมุมมองวัตถุวิสัยลงรอยกันได้.

นอกจากนี้มุมมองอัตวิสัยของชีวิตก็เป็นสิ่งที่ปรับเปลี่ยนให้ลงรอยกับมุมมองวัตถุวิสัยไม่ได้ด้วยเช่นกัน เพราะมุมมองอัตวิสัยขึ้นพื้นฐานที่สุดก็คือมุมมองปรากฏการณ์ที่ลดทอนไม่ได้ของจิตสำนึก ซึ่งความเข้าใจในมุมมองอัตวิสัยนี้ แตกต่างจากภาพของมุมมองวัตถุวิสัย เช่น ความจำเป็นต้องมีอยู่. ในมุมมองอัตวิสัยประธานจำเป็นต้องมีอยู่เพราะมุมมองจะต้องมีผู้ที่กำลังมอง. แต่ในภาพจากมุมมองวัตถุวิสัยไม่มีความจำเป็นจะต้องมีประธานอยู่เพราะประธานของมุมมองเป็นเพียงส่วนหนึ่งของโลก. และการที่ไม่มีประธานซึ่งเป็นเจ้าของมุมมองเฉพาะก็ไม่ได้ทำให้ความมีอยู่ของคนอื่นจำเป็นน้อยลง.

อีกข้อโต้แย้งหนึ่งก็คือความเข้าใจในเชิงศาสนาไม่มีความไม่ลงรอยกันระหว่างมุมมองอัตวิสัยและมุมมองวัตถุวิสัย (Nagel, 1986: 210). ถ้าหากเข้าใจโลกตามความเชื่อทางศาสนา โลกและมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของโลกถูกอธิบายด้วยความสัมพันธ์ที่แน่นอน และชีวิตแต่ละชีวิตมีความสำคัญในความสัมพันธ์กับโลกแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งอยู่แล้ว เช่น ชีวิตที่เกิดมาบนโลกนี้ควรดำเนินไปตามหลักคำสอนของศาสนาเพื่อที่จะได้พบกับจุดหมายของศาสนา เช่น สวรรค์ หรือการหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด. ถ้าหากไม่ดำเนินตามคำสอนทางศาสนาแล้วชีวิตอาจพบกับจุดมุ่งหมายแบบอื่น เช่น การอยู่ในนรก หรือการเวียนว่ายอยู่ในวังวนของความทุกข์ ชีวิตในแง่มุมของศาสนาจึงมีความสำคัญที่ชัดเจนต่อโลกทัศน์ทางศาสนา. ความสำคัญอันนั้นก็คือการเป็นทางผ่านไปสู่จุดหมายของศาสนา. และด้วยความสำคัญในโลกทัศน์ทางศาสนาดังกล่าวทำให้ชีวิตมีนัยยะสำคัญเมื่อมองจากมุมมองวัตถุวิสัย. แต่เนเกลเห็นว่าศาสนาเป็นคำตอบที่ช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับโลก แต่ปัญหาของความไม่ลงรอยกันระหว่างมุมมองอัตวิสัยและมุมมองวัตถุวิสัยเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยจิตสำนึกของมนุษย์เอง. การมองเห็นตนเองในความสัมพันธ์กับโลกไม่ว่าจะมองด้วยโลกทัศน์ของศาสนาหรือไม่. การเห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับโลกอันนั้นก็ต้องมาจากการถอยออกจากมุมมองเฉพาะซึ่งเป็นความสามารถของจิตสำนึก.

ใน The View from Nowhere ประการแรกเนเกลเห็นว่า ความไม่ลงรอยกันระหว่างมุมมองเกี่ยวข้องกับประเด็นความหมายของชีวิต. เพราะว่า เมื่อพิจารณาชีวิตจากมุมมองวัตถุวิสัยแล้วเป็นการยากที่จะมีความจริงจังในชีวิต. และเนเกลเสนอว่าความไม่ลงรอยระหว่างมุมมองที่เกิดขึ้นในชีวิตเป็นประเด็นเรื่อง ความหมายของชีวิต(Nagel, 1986: 214). และความหมายชีวิต



ที่เนเกลเห็นว่ามี ความแอบเลิร์ตเป็นคนละประเด็นกับความหมายของชีวิตโดยทั่วไป (Nagel, 1986: 215). ประเด็นทางปรัชญาเรื่องความหมายชีวิตมีคำถามสำคัญอยู่ที่ อะไรทำให้ชีวิตมีความหมาย? แต่สำหรับแอบเลิร์ตจะเกี่ยวข้องกับคำถามที่ว่า ชีวิตมีความหมายหรือไม่?

การพิจารณาว่าอะไรคือความหมายของชีวิตเป็นสิ่งที่ตามมาจากการยอมรับว่าชีวิตมีความหมายหรือสามารถหาความหมายได้. และการที่จะพิจารณาได้ว่าชีวิตมีความหมายก็ต้องพิจารณาจากมุมมองวัตถุวิสัย(objective detachment) (Nagel, 1986: 215). การพิจารณาความหมายของชีวิตที่เห็นว่าชีวิตแอบเลิร์ตเกิดขึ้นจากการมองเห็นว่าชีวิตที่ให้ความสำคัญในระดับอัตวิสัยไม่ได้สำคัญเมื่อมองจากมุมมองวัตถุวิสัย. และการที่เห็นว่าความจริงจังของชีวิตไม่สำคัญในมุมมองวัตถุวิสัยก็ไม่ทำให้ชีวิตหยุดที่จะจริงจังต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง.

ความแอบเลิร์ตที่เกิดจากมุมมองทั้งสองเป็นประเด็นความหมายชีวิต. เพราะว่าชีวิตที่มีความหมายก็คือชีวิตที่จริงจังหรือให้ความสำคัญกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง. เพราะความจริงจังอันนั้นเป็นสิ่งที่บอกว่าจะมีชีวิตอยู่ไปเพื่ออะไร? แต่เมื่อพิจารณาความจริงจังในชีวิตจากมุมมองวัตถุวิสัยจะเห็นว่า ความจริงจังอันนั้นยังคงสงสัยได้ว่าทำไมจึงต้องมีความจริงจังต่อสิ่งนั้น. ความสงสัยต่อความจริงจังมาจากเหตุผลที่อธิบายความจริงจังไม่สามารถสนับสนุนความจริงจังได้เมื่อมองจากมุมมองวัตถุวิสัย เช่นตัวอย่างของ นักปรัชญาคนหนึ่งที่อยู่ชีวิตให้กับการค้นคว้าและแก้ปัญหาปรัชญา. ถ้าหากพิจารณาความหมายของชีวิตดังกล่าว. ความหมายของชีวิตนักปรัชญาคนนี้ก็คือการมีชีวิตที่ดำรงอยู่เพื่อกิจกรรมทางปรัชญา. แต่ถ้าหากพิจารณาชีวิตดังกล่าวจากมุมมองวัตถุวิสัย. การมองเห็นชีวิตที่จริงจังกับปรัชญาจากมุมมองกายวัตถุวิสัยทำให้สงสัยต่อความจริงจัง. เพราะการมองจากมุมมองวัตถุวิสัยได้จะต้องละมุมมองอัตวิสัยแล้วพิจารณาชีวิตตนเองในฐานะวัตถุที่ถูกมอง. เมื่อออกมาจากมุมมองอัตวิสัยจะเห็นว่าข้ออ้างที่สนับสนุนความจริงจังต่อความหมาย เป็นสิ่งที่น่าสงสัยและจะสมเหตุผลผลภายในมุมมองอัตวิสัยเท่านั้น(Nagel, 1986: 217).

เช่น ๑. การตอบปัญหาปรัชญาเป็นการใช้ศักยภาพของชีวิตมนุษย์อย่างคุ้มค่าที่สุด หรือ

๒. กิจกรรมทางปรัชญาช่วยให้โลกและชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ถ้าหากพิจารณาข้ออ้างของความจริงจังต่อกิจกรรมทางปรัชญาจะเห็นว่า ๑. เป็นการเชื่อว่าชีวิตที่ควรจะดำรงอยู่คือการใช้ศักยภาพของมนุษย์ให้คุ้มค่าและเชื่อว่าปรัชญาเป็นวิถีที่จะทำให้มนุษย์มีชีวิตตามศักยภาพของตนเองได้. และข้ออ้าง ๒. เป็นการเชื่อว่าสาเหตุของความเป็นอยู่ของชีวิตและโลกที่ดีเป็นผลมาจากกิจกรรมทางปรัชญา. แต่ถ้าพิจารณาลำดับของข้ออ้างในการมีชีวิตจริงจังต่อกิจกรรมทางปรัชญาจากมุมมองวัตถุวิสัยจะเป็นดังนี้.

เชื่อว่า ข้ออ้าง ๑. และ ๒. สนับสนุนการมีชีวิตโดยการใช้ความสำคัญกับกิจกรรมทางปรัชญา จึงทำให้มีชีวิตอย่างจริงจังต่อกิจกรรมทางปรัชญา.

เห็นได้ว่าที่มาของความจริงจึงเกิดขึ้นจากการเชื่อว่าข้ออ้างสามารถสนับสนุนความจริงจรงในชีวิตได้ แต่การเชื่อข้ออ้างดังกล่าวไม่มีเหตุผลสนับสนุนมากไปกว่า ความเชื่อ ซึ่งเป็นเหตุผลสนับสนุนจากมุมมองอัตวิสัย. เมื่อละมุมมองอัตวิสัยแล้วมองกลับไปที่ยุุ่มมองอัตวิสัยในฐานะวัตถุ ก็เท่ากับเป็นการละความเชื่อซึ่งเป็นข้ออ้างของความจริงจรงนั้นแล้วมองมันในฐานะวัตถุไปด้วย. ข้ออ้างจากมุมมองภายในจึงไม่สามารถเป็นข้อสนับสนุนของความจริงจรงเมื่อมองจากมุมมองภายนอกได้ เนื่องจากไม่สามารถใช้ข้ออ้างจากมุมมองอัตวิสัยเป็นเหตุผลสนับสนุนในมุมมองวัตถุวิสัยได้

การพิจารณาว่าข้ออ้างจากมุมมองอัตวิสัยไม่สามารถใช้สนับสนุนความจริงจรงเมื่อมองจากมุมมองวัตถุวิสัยไม่ได้เป็นการเพื่อพิจารณากลับไปหาที่มาแล้วเห็นว่าข้ออ้างของความจริงจรงในชีวิตสามารถถกถามย้อนไปได้ไม่มีที่สิ้นสุด(infinite regress). ดังที่เนเกลโต้แย้งข้อถกเถียงของมโนทัศน์แอบสแบริดในตอนต้น. แต่การพิจารณาความจริงจรงที่เกิดขึ้นกับเป้าหมายของชีวิตคือการเห็นว่า ข้ออ้างที่ใช้สนับสนุนความจริงจรงในชีวิตอันนั้นเมื่อพิจารณาด้วยมุมมองวัตถุวิสัยแล้วจะเห็นว่าข้ออ้างนั้นไม่สามารถใช้เป็นเหตุผลในมุมมองวัตถุวิสัย.

ความแอบสแบริดเกิดขึ้นเมื่อเห็นว่า เมื่อมองชีวิตตนเองจากมุมมองวัตถุวิสัยแล้วความจริงจรงที่เกิดขึ้นในชีวิตเป็นสิ่งที่น่าสงสัย(เพราะไม่สามารถใช้เหตุผลจากมุมมองอัตวิสัยสนับสนุนได้). แต่ก็ไม่สามารถละทิ้งมุมมองใดมุมมองหนึ่งได้เพราะทั้งมุมมองวัตถุวิสัยและมุมมองอัตวิสัยเป็นมุมมองของชีวิตตนเองทั้งคู่. และนอกจากนี้เมื่อเห็นแล้วว่าความจริงจรงของตนเองน่าสงสัยแล้วก็ยังคงดำเนินชีวิตด้วยความจริงจรงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเช่นเดิม. ความแอบสแบริดเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตของคนคนเดียวกัน. แม้ว่าจะละมุมมองอัตวิสัยที่มีต่อชีวิตตนเองแล้วพิจารณามุมมองนั้นจากมุมมองวัตถุวิสัย. แต่การละออกจากมุมมองเดิมไม่ใช่การทิ้งมุมมองเดิมไปด้วยเพราะตนเองยังคงเป็นเจ้าของชีวิตของตนเองซึ่งเป็นประธาน(subject) ของมุมมองอัตวิสัย. การละออกจากมุมมองเดิมแต่ไม่สามารถทิ้งมุมมองนั้นได้จึงทำให้ชีวิตมีทั้งการยึดถือ(ความจริงจรงต่ออะไรบางอย่างในชีวิต)และละวาง(ถอยกลับมาพิจารณามุมมองเดิม)ไปพร้อมๆกัน.

ความเข้ากันไม่ได้ระหว่างมุมมองไม่ได้มาจากการละทิ้งมุมมองอัตวิสัยได้เพียงบางส่วนเท่านั้น. มนุษย์เองก็ไม่สามารถมีมุมมองอื่นนอกเหนือไปจากมุมมองวัตถุวิสัยและมุมมองอัตวิสัย. การมีมุมมองอื่นดูเหมือนจะช่วยให้มีข้อตัดสินได้ว่าจะขาดความไม่ลงรอยระหว่างมุมมองนี้อย่างไร. แต่มนุษย์ก็มีเพียงมุมมองอัตวิสัยที่ตนเองเป็นประธานของมุมมองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและความสามารถของจิตสำนึกที่สามารถทำให้ตนเองกลายเป็นวัตถุที่ถูกมองซึ่งนั่นก็คือการมองจากมุมมองวัตถุวิสัย. แม้ว่าจะมีมุมมองอื่นที่ให้ข้อตัดสินเพื่อไม่เกิดความไม่ลงรอยกันระหว่างมุมมองอัตวิสัยและมุมมองวัตถุวิสัย. ข้อตัดสินจากมุมมองดังกล่าวก็ไม่ใช่อัตตตัดสินที่มีต่อความไม่

ลงรอยกันของชีวิตแต่เป็นข้อตัดสินที่มีต่อมุมมอง(Nagel, 1986: 216).<sup>12</sup> เพราะในการตัดสินจะต้องมีสิ่งที่ถูกตัดสิน. การเห็นว่าชีวิตแอบเสิร์ด สิ่งที่ถูกมองว่าแอบเสิร์ดคือชีวิตเพราะการละมุมมองแล้วมองชีวิตตนเองจากมุมมองวัตถุวิสัยเป็นแค่การมองชีวิตในฐานะสิ่งที่ถูกคิด แต่ตนเองยังคงเป็นประธานของชีวิตตนเอง. ข้อตัดสินว่าแอบเสิร์ดจึงเป็นข้อตัดสินของชีวิตที่แม้จะละมุมมองเดิมก็ยังคงดำเนินชีวิตจากมุมมองเดิม. ในด้านของข้อตัดสินเพื่อทำให้มุมมองไม่ขัดแย้งกัน ไม่ใช่ข้อตัดสินต่อชีวิตแต่เป็นข้อตัดสินที่มีต่อมุมมองทั้งสองมุมมองที่เกิดขึ้นในชีวิต.

ความแอบเสิร์ดที่เกิดขึ้นนับได้ว่าเป็นวิมตินิยมแบบหนึ่งที่ว่า การตั้งคำถามต่อความจริงจังแล้วเห็นว่าความจริงจังอันนั้นไม่สามารถใช้เป็นเหตุผลอธิบายความจริงจังได้เมื่อมองจากมุมมองวัตถุวิสัย. ดังกรณีที่มีความเชื่อว่ากิจกรรมทางปรัชญาเป็นการใช้ศักยภาพของความเป็นมนุษย์อย่างคุ้มค่า. เมื่อละมุมมองอัตวิสัยแล้วพิจารณามุมมองเดิมจากมุมมองวัตถุวิสัยก็เท่ากับละความเชื่อนั้นไปด้วย เมื่อละความเชื่ออันนั้นแล้วการสงสัยต่อมุมมองอัตวิสัยก็ไม่สามารถใช้ความเชื่อมาอธิบาย(เพราะการละก็เท่ากับไม่ได้ยึดถือความเชื่อนั้นแล้ว). ความแอบเสิร์ดในชีวิตจึงเป็นวิมตินิยมในแง่ของการตั้งข้อสงสัยต่อแรงจูงใจในชีวิต (skeptical at the level of motivation : (Nagel, 1986: 218)). ซึ่งการตั้งข้อสงสัยอันนี้ไม่สามารถให้เหตุผลสนับสนุนคำตอบได้. เนื่องจากความจริงจังจากมุมมองอัตวิสัยไม่สามารถใช้เป็นเหตุผลต่อความสงสัยของมุมมองภายนอกได้. แต่กระนั้นความจริงจังจากมุมมองอัตวิสัยก็เป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้เช่นกัน. ซึ่งเหมือนกันกับวิมตินิยมในทางญาณวิทยาที่มองความเชื่อและการอ้างความรู้จากมุมมองวัตถุวิสัย(พิจารณการอ้างความรู้และความรู้ในฐานะวัตถุประสงค์ของการคิด)แล้วเห็นว่า ความเชื่อและการอ้างความรู้ขึ้นอยู่กับหลักฐานจากมุมมองอัตวิสัยของผู้ทั้งหมด(ดังตัวอย่าง ของการอ้างความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอกแต่ไม่สามารถมีเหตุผลยืนยันได้ว่ากำลังอยู่ในความฝันหรือไม่). ทั้งสองกรณีนี้เป็นวิมตินิยมเพราะไม่สามารถเลือกหรือปฏิเสธข้างใดข้างหนึ่งได้. ในด้านของญาณวิทยาแม้ว่าความเชื่อจากมุมมองอัตวิสัยจะยืนยันความรู้ในมุมมองวัตถุวิสัยไม่ได้. แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าความรู้ไม่ได้เกิดขึ้นในมุมมองอัตวิสัย ในแง่ของความหมายชีวิต ความเชื่อและความจริงจังจากมุมมองอัตวิสัยไม่ใช่คำตอบของความสงสัยเมื่อพิจารณาชีวิตจากมุมมองวัตถุวิสัย แต่กระนั้นชีวิตก็ไม่สามารถดำเนินไปโดยไม่มีความจริงจังต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง.

12

.....This person does not occupy a third standpoint for which he can make two relativized judgments about his life. If all he had were two relativized judgments, they leave him no attitude toward his life at all—only information about appropriate attitude from two point of view, neither of which was his. But in fact he occupies both of the conflict point of view and his attitude derives from both of them. *The view from nowhere* p.217



## 2.7 ความหมายของแอบเสิร์ด

ในบทความเรื่อง The Absurd เนเกลอธิบายว่าชีวิตมนุษย์ต่างจากชีวิตของสัตว์อื่นๆ เช่น หนู เพราะชีวิตของหนูไม่แอบเสิร์ด (Nagel, 1971: 725). เนื่องจากหนูไม่ได้ดำเนินชีวิตจากการแสวงหาความหมายให้กับชีวิตตนเอง. แต่หนูดำเนินชีวิตไปตามแรงกระตุ้นและสัญชาตญาณ และอีกตัวอย่างหนึ่งคือการเล่าถึงชีวิตของแมงมุมที่อาศัยอยู่ในห้องน้ำ (Nagel, 1986: 208). แมงมุมตัวนั้นจะอยู่บริเวณโถปัสสาวะ ซึ่งแมงมุมตัวนั้นจะต้องคอยหลบไม่ให้ตัวเองเปียก เขาเห็นว่ามันน่าจะสบายกว่านี้ถ้าหากอาศัยอยู่ที่อื่นเขาจึงใช้กระดาษจับมันมาปล่อยบนพื้นห้องน้ำแต่เมื่อเวลาผ่านไปหนึ่งอาทิตย์เขาพบมันตายอยู่บนพื้นห้องน้ำ.

ตัวอย่างทั้งสองนี้แสดงให้เห็นว่าหนูและแมงมุม ไม่สามารถมองตนเองจากมุมมองวัตถุวิสัยได้. หนูที่อาศัยอยู่ในบ้านไม่สามารถเห็นว่า การอาศัยอยู่ในบ้านไม่ปลอดภัยเพราะเสี่ยงต่อกับดักและยาเบื่อหนู. มันจึงไม่คิดจะย้ายที่อยู่ไปกินเศษอาหารที่อื่นซึ่งอาจจะปลอดภัยจากกับดักและยาเบื่อหนูได้. และกรณีของแมงมุมเป็นตัวอย่างเห็นได้ชัดว่าการเปลี่ยนแปลงชีวิตจากมุมมองวัตถุวิสัยไม่สามารถใช้ได้กับแมงมุม. แม้ว่ามันจะไม่ต้องลำบากต่อการคอยหลบน้ำ. แต่มันก็ไม่สามารถคิดได้ว่าตัวเองลำบาก. และการมีชีวิตรูปแบบอื่นที่มันไม่เคยรู้จักก็เป็นเหตุที่ทำให้มันตาย.

จากตัวอย่างทั้งสองแสดงให้เห็นว่าชีวิตที่แอบเสิร์ดตามความคิดของ เนเกลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นต่อเมื่อมีมุมมองวัตถุวิสัยและมุมมองอัตวิสัย. ถ้าหากเห็นชีวิตเพียงมุมมองอัตวิสัย ดังตัวอย่างของหนูก็จะไม่เกิดความไม่ลงรอยระหว่างมุมมองเพราะมีมุมมองแค่มุมมองเดียว. และถ้าสามารถมองชีวิตจากมุมมองวัตถุวิสัยแต่ไม่สามารถดำรงชีวิตจากมุมมองอัตวิสัย. ดังตัวอย่างของแมงมุม ชีวิตจะไม่สามารถดำเนินต่อไปได้และไม่แอบเสิร์ดเพราะชีวิตต้องดำเนินไปด้วยความจริงจังต่ออะไรบางอย่างซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในมุมมองอัตวิสัย.

ในที่นี้ไม่แปลแอบเสิร์ดว่า ไร้สาระ (none sense) เนื่องจากความไร้สาระคือไม่มีความหมายหรือถือเอาความไม่ได้. ถ้าหากพิจารณาในประเด็นเรื่องความหมายของชีวิตจะกลายเป็นว่าชีวิตเป็นสิ่งที่หาสาระหรือความหมายไม่ได้. แต่เหตุผลข้างต้นได้กล่าวไว้แล้วว่าชีวิตจะต้องจริงจังต่ออะไรบางอย่างเสมอและความจริงจังอันนั้นเองทำให้ชีวิตมีความหมาย. ชีวิตที่แอบเสิร์ดไม่ใช่ชีวิตที่ไร้ความหมาย. แต่ความหมายอันนั้นไม่สามารถเข้าใจได้จากมุมมองวัตถุวิสัย.

จากที่กล่าวมาทั้งหมดเนเกลใช้คำว่า แอบเสิร์ดในแง่มุมมองการไม่สอดคล้องกันหรือเข้ากันไม่ได้ (incongruous). แง่มุมดังกล่าวมาจากภาพความเข้าใจที่ไม่ลงรอยกันระหว่างภาพจากมุมมองอัตวิสัยกับภาพของมุมมองวัตถุวิสัย. และความไม่ลงรอยกันเกิดขึ้นจากมุมมองของคนคนเดียวกันทำให้ไม่สามารถหลีกเลี่ยงความไม่ลงรอยระหว่างมุมมองได้. แต่กระนั้นเมื่อมุมมองทั้งสองเกิดขึ้นในคนคนเดียวกันแต่ก็ไม่มีทางที่จะทำให้มุมมองทั้งสองสอดคล้องกันได้.

## 2.8 วิธีแก้ปัญหาแอบเสิร์ด

เมื่อแอบเสิร์ดเกิดจากความไม่ลงรอยกันของมุมมอง. วิธีหนึ่งที่จะหลีกเลี่ยงความแอบเสิร์ดได้ก็คือการเลือกดำรงชีวิตด้วยมุมมองใดมุมมองหนึ่งซึ่งจะทำให้ไม่เกิดความขัดแย้งระหว่างมุมมอง และเนเกลได้ให้เหตุผลไว้ดังนี้.

ทางออกแรกคือการดำเนินชีวิตด้วยคุณค่าจากมุมมองอัตวิสัยเพียงอย่างเดียว เช่นการดำเนินชีวิตตามหลักทางศาสนา. เพราะว่าศาสนามีคำตอบและอธิบายว่ามีคุณค่าหรือสิ่งอื่นที่สำคัญกว่าคุณค่าจากมุมมองอัตวิสัย. เช่นการหลุดพ้นหรือการได้ขึ้นสวรรค์ การดำเนินชีวิตโดยจริงจังกับเป้าหมายซึ่งเป็นคุณค่าที่มาจากมุมมองอัตวิสัย. ซึ่งก็คือเป้าหมายของความจริงหรือคุณค่าที่ใหญ่กว่าชีวิตของตนเอง และมุมมองอัตวิสัยอันนี้ได้อธิบายความสัมพันธ์ว่าชีวิตของตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นจริงที่ยิ่งใหญ่กว่าชีวิตตนเอง. ดังนั้นความคิดเชิงศาสนาต่างๆที่เห็นว่าชีวิตในโลกนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการบรรลุคุณค่าและความจริงสูงสุด. การดำเนินชีวิตด้วยคุณค่าจากมุมมองอัตวิสัยดังกล่าวทำให้ไม่มีความไม่ลงรอยระหว่างมุมมองอัตวิสัยและมุมมองอัตวิสัยเกิดขึ้น. เนื่องจากความจริงจังที่เกิดขึ้นในชีวิตสามารถเข้าใจได้อย่างสอดคล้องกันกับความเชื่อเกี่ยวกับคุณค่าทางศาสนา. เช่น การดำเนินชีวิตด้วยการไม่เบียดเบียนผู้อื่นและปฏิบัติตามบัญญัติของศาสนา. เมื่อมองจากมุมมองอัตวิสัยทางศาสนาแล้วชีวิตที่ดำเนินไปตามแนวทางของศาสนาไม่มีความแอบเสิร์ด. เพราะว่าความจริงจังสอดคล้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับความจริงจากมุมมองอัตวิสัยทางศาสนา. แต่สำหรับเนเกลแล้ว การดำเนินชีวิตจากมุมมองอัตวิสัยดังกล่าว เป็นการถือเอาชีวิตไม่มีเป้าหมายในตัวเอง (Nagel, 1986: 219). ชีวิตที่ดำเนินไปตามความจริงและคุณค่าจากอัตวิสัยเป็นเพียงทางผ่านหรือเป็นแค่ส่วนหนึ่งของความจริงที่สำคัญกว่าชีวิตในโลกนี้. แต่เนเกลเองก็ไม่ได้อธิบายเหตุผลนี้มากนักเพียงแคบอกว่าเขาเลือกที่จะมีชีวิตอย่างแอบเสิร์ดแทนที่จะดำเนินชีวิตไปอย่างไร้ความไม่ลงรอย(Nagel, 1986: 219).<sup>13</sup> แต่ถ้าหากพิจารณาตามเหตุผลที่เนเกลได้เสนอไว้แล้วการดำเนินชีวิตตามคุณค่าจากมุมมองอัตวิสัยก็ยังคงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการยอมรับหรือเชื่อในคุณค่าดังกล่าว. และในบทความเรื่อง The Absurd เนเกลก็ให้เหตุผลเกี่ยวกับการถอยออกมาพิจารณาความเชื่อในฐานะวัตถุของมุมมอง. ซึ่งการถอยนั้นรวมไปถึงการถอยออกมาพิจารณาความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้าด้วย. ทำให้เข้าใจได้ว่าเนเกลไม่ได้ปฏิเสธว่าความเชื่อทางศาสนาเป็นสิ่งที่ถอยออกมาในฐานะวัตถุของมุมมองไม่ได้. และในทางเดียวกันถ้าหากพิจารณาคูณค่าทางศาสนาที่ยึดถือในฐานะวัตถุได้ ก็เท่ากับว่าการพิจารณาคูณค่าจะต้องละความเชื่อหรือการยอมรับคุณค่าอันนั้นซึ่งเป็นข้อตัดสินจากมุมมองวัตถุ

<sup>13</sup>

I would rather lead an absurd life engaged in the particular than a seamless transcendental life immersed in the universal. The

วิสัย. ทำให้การพิจารณาความเชื่อทางศาสนาในฐานะวัตถุขาดเหตุผลที่จะมาสนับสนุนให้เชื่อความเชื่ออันนั้น. เท่ากับว่า การดำเนินชีวิตโดยยอมรับคุณค่าเชิงวัตถุวิสัยก็ยังคงเป็นสิ่งที่ยังสงสัยได้ เมื่อทำให้การยึดถือคุณค่าอันนั้นเป็นวัตถุของมุมมอง. การดำเนินชีวิตโดยยึดถือคุณค่าเชิงวัตถุวิสัยจึงทำได้เพียงลดความไม่ลงรอยของมุมมองแต่ไม่ได้ทำให้ความแอบลึกลับหายไปเพราะการยอมรับคุณค่าดังกล่าวยังคงเป็นสิ่งที่ถอยออกมาแล้วสามารถสงสัยได้.

อีกความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาแอบลึกลับก็คือการใช้ชีวิตจากมุมมองอัตวิสัยเพียงอย่างเดียว. ถ้าหากการถอยออกมาพิจารณาความเชื่อด้วยมุมมองวัตถุวิสัยทำให้ความจริงจังต่อชีวิตเป็นสิ่งที่น่าสงสัยและทำให้เกิดความไม่ลงรอยกันของมุมมอง. การเลือกดำเนินชีวิตตามมุมมองอัตวิสัยเพียงอย่างเดียวก็จะไม่เกิดความน่าสงสัยและไม่แอบลึกลับ. และดูเหมือนว่าการสนใจเพียงมุมมองอัตวิสัยด้วยเหตุที่ว่าทุกคุณค่าเป็นสิ่งที่สงสัยได้จะคล้ายกับสัจนิยมที่เชื่อว่าไม่มีคุณค่าอยู่จริง. แต่เนเกลให้เหตุผลว่าการมองจากมุมมองวัตถุวิสัยแล้วเกิดความสงสัยไม่จำเป็นต้องกลายเป็นสัจนิยมเสมอ.

เนเกลกล่าวถึงความเป็นไปได้ของสัจนิยมเนื่องจากการถอยออกมาของคุณค่าอย่างเป็นวัตถุวิสัยทำให้เห็นได้ว่าคุณค่าอันนั้นน่าสงสัย. จึงเท่ากับว่าไม่มีคุณค่าให้เชื่อถือ (Nagel, 1986: 146) แต่เนเกลได้ปฏิเสธท่าทีของสัจนิยมด้วยเหตุผลว่า การที่คุณค่าเป็นสิ่งที่น่าสงสัยไม่ได้หมายความว่าไม่มีคุณค่าไปด้วย.

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 8 ว่า มุมมองที่ไม่เจาะจงของใครคนใดคนหนึ่งไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ท่าทีแบบสัจนิยม มันอาจทำให้ไม่สามารถหาเหตุผลในตัวมันเองมาสนับสนุนสิ่งที่เราให้ความสำคัญในเชิงอัตวิสัย แต่เมื่อพิจารณาไปมากกว่านั้น คุณค่าและความสำคัญในโลกจะเข้าใจได้โดยตรงจากมุมมองเฉพาะของชีวิต และสิ่งนี้จะระลึกได้จากมุมมองภายนอก ประเด็นที่ว่าความสำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่สามารถเข้าใจได้จากมุมมองภายนอก ไม่ได้หมายความว่ามันจะไร้จุดหมายอย่างเป็นอัตวิสัย เช่นเดียวกันกับคนที่หูหนวกโดยกำเนิดไม่สามารถเข้าใจคุณค่าของดนตรีได้โดยตรง ก็ไม่ได้หมายความว่าเขาจะต้องตัดสินใจให้ดนตรีเป็นสิ่งที่ไร้ค่า<sup>14</sup> (Nagel, 1986 หน้า 219)

และนอกจากนี้เนเกลปฏิเสธว่าการเชื่อว่าไม่มีคุณค่าก็มาจากการเข้าใจว่าสิ่งใดจะมีคุณค่าจะต้องมีลักษณะวัตถุวิสัยเท่านั้น (Nagel, 1986: 147). ถ้าหากพิจารณาตามข้อเสนอจากข้อความดังกล่าวของเนเกลแล้ว จะเห็นว่าคุณค่าจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อพิจารณาจากมุมมองทั้งมุมมองอัต

<sup>14</sup> As I argued in chapter 8 an impersonal perspective doesn't necessary lead to nihilism. It may fail to discover *independent*

reasons to care about what subjectively concerns us, but much that is of value and significance in the world can understood directly only from within perspective of a particular form of life, and this can be recognized from external standpoint. The fact that the point of something can't be understood from the objective standpoint alone doesn't mean it must be regarded objectively as pointless, any more than the fact that the value of music is not directly comprehensible to someone deaf from birth doesn't mean he has to judge it worthless .



วิสัยและมุมมองวัตถุวิสัย. การที่จะเข้าใจหรือมีทัศนคติต่อคุณค่าอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากมุมมองอัตวิสัยแต่การที่จะระลึกได้ว่าตนเองยึดถือหรือเชื่อคุณค่าใดจะต้องมองตนเองด้วยมุมมองวัตถุวิสัย. และนอกจากนี้ตามข้อเสนอนี้ว่าความเป็นวัตถุวิสัยก็คือการละออกจากมุมมองเดิมแล้วพิจารณาทัศนคติของมุมมองเดิมในฐานะวัตถุและความเป็นวัตถุวิสัยเป็นการเปรียบเทียบระดับของมุมมอง. เพราะไม่มีมุมมองใดเป็นอัตวิสัยในตัวของมันเอง สิ่งใดสิ่งหนึ่งจะมีคุณค่าได้ก็เพียงแต่ในระดับความเป็นวัตถุวิสัยระดับหนึ่ง. แต่สิ่งนั้นไม่สามารถมีคุณค่าในทุกๆระดับของความเป็นวัตถุวิสัยได้. เช่น ความรักชาติย่อมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่มากกว่าการรักตนเองและรักครอบครัว. เพราะคุณค่าของผู้คนที่อยู่ในรัฐและเป็นเชื้อชาติเดียวกันมีความเป็นอัตวิสัยน้อยกว่าการรักเพียงตนเองหรือครอบครัวตนเอง. แต่ความรักชาติดังกล่าวก็ยังขึ้นอยู่กับความเฉพาเจาะจงว่าเป็นชาติอะไร. คุณค่าของความรักชาติมีความสำคัญน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับคุณค่าของการรักเพื่อนมนุษย์ทุกคน. จากกรณีดังกล่าวจึงดูเหมือนกับว่าการมองด้วยมุมมองวัตถุวิสัยทำให้คุณค่าหายไปหรือคุณค่านั้นสำคัญน้อยลง. หากไม่มองจากมุมมองวัตถุวิสัยคุณค่าอันนั้นก็ยังคงสำคัญ. เช่นเดียวกันกับในกรณีของชีวิต ที่การมองจากมุมมองวัตถุวิสัยทำให้ความจริงจางกลายเป็นสิ่งที่ไม่สำคัญและแอบเสิร์ด. แต่เนเกลเสนอว่าความสงสัยที่เกิดจากความไม่ชัดเจนของความเป็นวัตถุวิสัยที่มีต่อคุณค่าไม่ได้ทำให้คุณค่าอันนั้นกลายเป็นสิ่งไร้ความหมาย. จากข้อเสนอข้างต้นทำให้เห็นว่าคุณค่าที่ยึดถือด้วยมุมมองอัตวิสัยไม่สามารถแยกขาดจากมุมมองวัตถุวิสัยได้. อย่างน้อยที่สุดการจะเข้าใจได้ว่าตนเองเชื่อหรือยึดถือคุณค่าอะไรก็ต้องมองตนเองด้วยมุมมองวัตถุวิสัย. ดังนั้นการดำเนินชีวิตด้วยมุมมองอัตวิสัยเพียงอย่างเดียวก็จะกลายเป็นการดำเนินชีวิตที่ไม่เคยระลึกว่าตนเองยึดถือและเชื่อคุณค่าแบบใดอยู่. ดังที่เนเกลให้เหตุผลไว้ใน The Absurd ว่าชีวิตที่ไม่พิจารณาตนเองจากมุมมองวัตถุวิสัยเป็นชีวิตที่ไม่มีความขัดแย้งแต่ก็ไม่ใช่ชีวิตที่มีความหมายเช่นกัน (Nagel, 1971: 726).

อีกท่าทีหนึ่งที่น่าจะมีต่อชีวิตที่แอบเสิร์ดก็คือการดำรงชีวิตอย่างเย้ยหยันต่อความแอบเสิร์ดที่เกิดขึ้นในชีวิต. เช่นเดียวกับที่กามูสเสนอ กามูสยกตัวอย่างของปกรณัมกรีกซึ่งเรื่องที่ยกมาก็คือตำนานของซิสซีฟัสที่ถูกสาปให้เข็นก้อนหินขึ้นภูเขา. แต่เมื่อก้อนหินถูกเข็นขึ้นไปบนเขาแล้วมันก็จะตกลงมาเช่นเดิม. ซิสซีฟัสจะต้องเข็นก้อนหินเช่นนั้นไปตลอดกาล เรื่องของซิสซีฟัสเป็นตัวอย่างหนึ่งของความแอบเสิร์ดเนื่องจากความพยายามที่เกิดขึ้นเป็นความพยายามที่ไม่มีทางบรรลุจุดหมายได้. แต่กามูสมองว่าซิสซีฟัสเป็นตัวอย่างของท่าทีต่อความแอบเสิร์ดในชีวิต. แม้ว่าความพยายามจะไม่มีทางบรรลุผลสำเร็จได้แต่สิ่งที่ซิสซีฟัสทำถือเป็นการเย้ยหยันต่อคำสาปที่เขาได้รับ. แม้เขาจะรู้ว่าถูกสาปให้ไม่มีทางทำได้สำเร็จแต่การกระทำทั้งที่รู้ว่าไม่มีทางสำเร็จอันนั้นคือการแสดงถึงศักดิ์ศรีที่ไม่ยอมจำนนต่อคำสาป.

เนเกลมองว่าการยับยั้งต่อความแสบเสิร์ดที่เกิดขึ้นในชีวิตคูโรแมติกแต่ก็เจ็บปวดด้วยความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจในตนเอง (self-pity). การที่ต้องหาทางแก้ไขความแสบเสิร์ดเท่ากับมองว่าความแสบเสิร์ดเป็นสิ่งที่ไม่น่าพอใจ. แต่สำหรับเนเกลแล้วเขาเชื่อว่าความแสบเสิร์ดไม่ใช่สิ่งที่น่าเสียดายเมื่อเกิดขึ้น. เพราะความแสบเสิร์ดเกิดขึ้นจากมโนสำนึกของมนุษย์เอง. การที่ใช้ความสามารถของมโนสำนึกอย่างเต็มที่แม้จะทำให้เห็นว่าชีวิตแสบเสิร์ดแต่ชีวิตดังกล่าวก็ดำเนินไปอย่างเต็มศักยภาพของมนุษย์. และนอกจากนี้เมื่อมองจากมุมมองที่เป็นนิรันดร์แล้วยากที่จะหาเหตุผลสนับสนุนกับความจริงจังในชีวิต. แต่ในความไม่มีเหตุผลสนับสนุนความสำคัญต่อความจริงจังอันนั้นก็ทำให้มันไม่สำคัญเช่นกันว่าจะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างไร. ไม่ว่าจะดำเนินชีวิตอย่างไรยับยั้งหรือว่าจะเสียใจกับความแสบเสิร์ดที่เกิดขึ้น (Nagel, 1971: 728).

ใน The View from Nowhere เนเกลยังคงยืนยันทำที่เดิมว่าไม่มีวิธีที่จะกำจัดความแสบเสิร์ดในชีวิตให้หายไป. แต่สิ่งที่แตกต่างจากข้อเสนอใน the Absurd ก็คือเนเกลเห็นว่ามีทางหนึ่งที่จะทำให้มุมมองอัตวิสัยและมุมมองวัตถุวิสัยรวมกันได้. ทำที่ดังกล่าวก็คือการมองจากมุมมองวัตถุวิสัยของศีลธรรม (morality).

สำหรับเนเกลแล้วศีลธรรมก็คือการยึดถือวัตถุวิสัยในรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นการประนีประนอมคุณค่าของใครคนใดคนหนึ่งว่าเข้ากันได้กับคุณค่าของผู้อื่นหรือไม่. เพราะการตัดสินใจว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีคุณค่าอย่างเป็นวัตถุวิสัยจะต้องไม่ขึ้นอยู่กับใครคนใดคนหนึ่ง. วัตถุวิสัยเชิงศีลธรรมอาจมีทัศนคติหลายรูปแบบ เช่นการมองว่าคุณค่าคือสิ่งที่พระเจ้าบัญญัติไว้ หรือว่าคุณค่าคือการเป็นอิสระจากกิเลส แต่สำหรับเนเกลแล้วคุณค่าทางศีลธรรมก็คือ "การไม่ถือตนเองเป็นสำคัญ" (Humility) (Nagel, 1986: 222). ซึ่งเป็นการระลึกว่าชีวิตและคุณค่าที่ตนเองยึดถือไม่ได้สำคัญไปกว่าชีวิตและคุณค่าของคนอื่น. การไม่ถือตนเองเป็นสำคัญมีความเป็นวัตถุวิสัยเพราะว่าคุณค่าของชีวิตไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสำคัญของใครคนใดคนหนึ่ง. แต่คุณค่าและความสำคัญเกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้อื่นด้วย. ดูเหมือนว่าถ้าหากมองจากการไม่ถือตนเองเป็นสำคัญแล้ว จะกลายเป็นการไม่ใช้มโนสำนึกในการมองแบบวัตถุวิสัยเพราะว่าหยุดอยู่ในระดับของการมองคุณค่าว่าตนเองไม่มีคุณค่ามากหรือน้อยไปกว่าผู้อื่น. แต่เนเกลให้ความเห็นว่า มัน(การไม่ถือตนเองเป็นสำคัญ)ไม่ใช่การสร้างมโนสำนึกให้ระลึกเพียงคุณค่าของการไม่ถือตนเองเป็นสำคัญ แต่การไม่ถือตนเองเป็นสำคัญเป็นเนื้อหาของมุมมองวัตถุวิสัยเมื่อมุมมองวัตถุวิสัยทำให้เกิดปัญหาความไม่ลงรอยที่ไม่อาจจะกำจัดได้ดังนั้นวิธีที่จะลดความไม่ลงรอยอันนั้นได้ก็คือการหาทัศนคติที่จะช่วยให้ระลึกถึงมัน(ความเป็นวัตถุวิสัย)การไม่ถือตนเองเป็นสำคัญเป็นสิ่งที่อยู่ตรงกลางระหว่างการละ

วางทัศนคติใดๆตามที่ของสุญนิยมและการหลงเชื่อว่าตัวเองสำคัญ(Nagel, 1986: 222)<sup>15</sup> การไม่ถือตนเองเป็นสำคัญจึงเป็นท่าทีของการมองชีวิตจากมุมมองวัตถุวิสัยเพื่อให้เห็นว่าคุณค่า. และความสำคัญของตนเองไม่ได้หายไปเมื่อมองผ่านมุมมองวัตถุวิสัย และการที่ความสำคัญของตนเองจะมีคุณค่าได้นั้น จะต้องเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ในระดับวัตถุวิสัยของการไม่ถือตนเองเป็นสำคัญด้วย. ดังนั้นจากการมองชีวิตด้วยการไม่ถือตนเองเป็นสำคัญจึงเป็นการลดความแอบเสริมได้. เพราะคุณค่าที่ยึดถือจากมุมมองอัตวิสัยถูกประนีประนอมด้วยความเป็นวัตถุวิสัยของการไม่ถือตนเองเป็นสำคัญที่ทุกคนรวมทั้งตนเองเป็นส่วนหนึ่งของคุณค่านั้นด้วย. นอกจากนี้ท่าทีการไม่ถือตนเองเป็นสำคัญดังกล่าวไม่ได้เป็นการให้ความสำคัญกับมุมมองใดมุมมองหนึ่งมากกว่ากัน. มุมมองอัตวิสัยก็ยังคงเป็นมุมมองของการยึดถือคุณค่าที่ตนเองให้ความสำคัญ. การไม่ถือตนเองเป็นสำคัญไม่ใช่การละทิ้งคุณค่าอัตวิสัยแต่เป็นการเห็นว่าคุณค่าในเชิงอัตวิสัยไม่ได้เป็นของใครคนใดเพียงคนเดียว. แม้ว่าการไม่ถือตนเองเป็นสำคัญจะประนีประนอมความไม่ลงรอยได้แต่ก็ไม่ได้นำจิตความแอบเสริมให้หมดไป. เพราะชีวิตยังคงถูกมองผ่านมุมมองอัตวิสัยและมุมมองวัตถุวิสัย และการไม่ถือตนเองเป็นสำคัญก็เป็นเพียงวัตถุวิสัยในระดับหนึ่ง. แม้จะเป็นวัตถุวิสัยมากกว่าคนหนึ่งคนหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแต่การไม่ถือตนเองเป็นสำคัญก็ยังไม่ใช่ระดับเดียวกันกับมุมมองอันเป็นนิรันดร์. เพราะมนุษย์ทุกคนก็ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของโลก. แต่ท่าทีของมุมมองอันเป็นนิรันดร์ก็ไม่ได้เกิดขึ้นตลอดเวลา. ดังนั้นอย่างน้อยที่สุดการไม่ถือตนเองเป็นสำคัญก็ทำให้คุณค่าของชีวิตไม่หายไปเมื่อพิจารณาด้วยวัตถุวิสัยของการไม่ถือตนเองเป็นสำคัญ. เช่น การอุทิศตนในมูลนิธิช่วยเหลือคนด้อยโอกาสถ้าหากมองความจริงจึ่งดังกล่าวจากมุมมองวัตถุวิสัยแล้วดูเหมือนว่าการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสไม่มีคุณค่าวัตถุวิสัยเพราะเป็นเพียงความสนใจของคนคนหนึ่งหรือคนเพียงกลุ่มเดียว. แต่ถ้าพิจารณาจากวัตถุวิสัยของการไม่ถือตนเองเป็นสำคัญ การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสมีคุณค่าในเชิงวัตถุวิสัยมากกว่าการอุทิศตนเพื่อผลกำไรของธุรกิจของตนเองฝ่ายเดียว. เพราะการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสเป็นการกระทำที่ให้ความสำคัญกับชีวิตของผู้อื่นมากกว่าการกระทำที่แสวงหาผลกำไร.

อีกท่าทีหนึ่งที่จะไม่เกิดความไม่ลงรอยกันระหว่างมุมมองคือประสบการณ์ที่มิโนลันี่ของตนเองในฐานะผู้มองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับวัตถุที่ถูกมอง(Nagel, 1986: 223). เช่น ประสบการณ์ของการฟังดนตรีหรืองานศิลปะที่ความงามหรือประสบการณ์ทางศิลปะอันนั้นทำให้ไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองกำลังเป็นผู้รับรู้งานศิลปะอันนั้นแยกออกจากงานที่ชมอยู่. ท่าทีนี้ไม่เกิดความไม่ลง

15

It does not create self-consciousness but simply give it content. Our capacity for taking an external view of ourselves poses a problem; we can not get rid of it, and we must find some attitude or other that reckons with it. Humility falls between nihilistic detachment and blind self-importance.



รอยระหว่างมูมมองเพราะว่าทั้งประธานและวัตถุเป็นอันเดียวกัน. แต่ทำที่ดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและไม่สามารถเกิดขึ้นในขณะที่ทำสิ่งอื่นไปด้วยได้.